

NESTEMSKA

Letnik XXII.

Celovec, petek, 31. marec 1967

Štev. 13 (1296)

„Socialne reforme“ ÖVP-jevske vlade

so vedno spet v škodo malega delovnega človeka

Sedanja ÖVP-jevska vlada je ob svojem nastopu obljubila, da bo vodila politiko „v korist vseh Avstrijcev“. Toda že po dobrem letu njenega vladanja postaja čedalje bolj očitno, da je pri tem mislila na razmeroma majhen del avstrijskega prebivalstva, namreč samo na premožnejše sloje, medtem ko veliko večino delovnih ljudi verjetno še vedno smatra za državljane druge vrste. Tako vsaj kažejo dosedanje ukrepi in reforme, o katerih ÖVP zagotavlja, da jih je izvedla v smislu svoje „socialne“ politike.

Kako je ta politika v resnici socialna, vidimo na primeru cele vrste podražitev, ki so najbolj prizadele seveda malega delovnega človeka, katerega nizki dohodki so občutljivi že na najmanjše zvišanje življenjskih stroškov, medtem ko prejemniki visokih dohodkov take podražitve niti ne občutijo. Podobno „socialni“ so bili tudi zakoni o gospodarski rasti, s katerimi je vlada zagotovila obsežne davčne olajšave, katerih pa bodo spet deležna samo velika podjetja.

„Socialna pla“ ÖVP-jevske politike pa prihaja do izraza predvsem v obeh napovedanih reformah, s katerima namerava „izboljšati“ sedanje razmere na področjih stanarin in obdavčenja. Kaj bo v praksi pomenilo tako imenovano svobodno določanje stanarin, gotovo ni težko ugotoviti, saj so že dosedanje izkušnje dovolj jasno pokazale, kako so nekateri lastniki stanovanjskih hiš znali izkoristiti to svobodo, ko so najemnine tako povišali, da za navadnega državljana skoraj že niso več zmogljive. Gotovo je stanovanjsko vprašanje potrebno nujne in temeljite reforme, toda zelo dvomljivo je, če bo reforma, kakor si jo

zamišlja ÖVP, privedla do rešitve tam, kjer bi bilo to najbolj potrebno, namreč pri neodgovornem zviševanju najemnin.

Najmanj prepričljivo pa se kaže socialno razumevanje ÖVP v njenih načrtih za davčno reformo. Finančni minister je to reformo sicer napovedal z velikimi besedami, toda njegov predlog v resnici po-

meni, da bi bili davčnih olajšav spet deležni le ljudje z visokimi zaslužki, medtem ko bi se morala velika večina delojemalcev z nizkimi in srednjimi dohodki tudi tokrat zadovoljiti z drobtinami. Zato je zveza sindikatov soglasno, torej tudi z glasovi zastopnikov krščanskih sindikatov, ta načrt zavrnila kot nesprejemljiv in s svoje strani izdelala predlog, po katerem bi bile davčne olajšave v korist predvsem malemu delovnemu človeku.

ÖVP gotovo ne bi škodovalo, če bi svojo socialno politiko spravila v sklad z načeli, ki jih vsebuje najnovejša enciklika papeža Pavla VI.

V SOSEDNI JUGOSLAVIJI:

Reorganizacija državne uprave

Posebna komisija je pripravila osnutek zakona o reorganizaciji zvezne uprave, katerega, naj bi zvezna skupščina SFR Jugoslavije sprejela še pred letošnjimi volitvami, ki bodo meseca aprila. Osnovna značilnost tega predloga je zoženje vmešavanja države v gospodarske in izvedenske dejavnosti, kajti z reorganizacijo bi postala osnovna politična ustanova zvezna skupščina, medtem ko bi bil zvezni izvršni svet dejansko le njen politično izvršni organ.

Po predlogu naj bi v bodoče obstajali le še dve državni tajništvi, namreč za zunanje zadeve in za narodno obrambo. Poleg teh bi delovala še zvezna tajništva za notranje zadeve, za finance ter za zunanjo

trgovino in gospodarstvo, ki bi poleg tega zajelo tudi delokrog dosedanjih tajništev za industrijo in trgovino, za kmetijstvo in gozdarstvo ter za promet.

Za področja, za katera federacija določa samo splošna načela, bi se ustanovili zvezni sveti, in sicer za kulturo in prosveto, za zdravstvo in socialno politiko, za delo in socialno zavarovanje, za pravosodje, za koordinacijo znanstvenih dejavnosti ter za vprašanja izseljencev. Posebni komisiji bi obstajali le še za kulturne stike z inozemstvom in za telesno vzgojo.

Pristojnost zveznih svetov bi bila enaka pristojnosti zveznih tajništev. Predsednika in posamezne člane bi imenovala skupščina, ostale člane pa ustrezne organizacije oziroma ustanove in republike.

Nadalje je predvidena ustanovitev komitejev zveznega izvršnega sveta, in sicer za agrarno politiko, za promet in turizem ter za gospodarske odnose z inozemstvom. Predsedniki komitejev bi bili člani izvršnega sveta, člani pa zastopniki zvezne uprave zainteresiranih gospodarskih organizacij in ustanov. Poleg tega bi kot ustanove zvezne uprave delovali še zavodi za načrtovanje, za cene, za statistiko, za mednarodno tehnično sodelovanje, za zdravstveno zaščito in podobno.

PREDSEDNIK TITO V PRIŠTINI:

Čuvali bomo bratstvo in enotnost največjo pridobitev osvobodilnega boja jugoslovanskih narodov

Predsednik SFR Jugoslavije Josip Broz Tito je pred dnevi obiskal avtonomno pokrajino Kosovo in Metohija, kjer živi ena poleg druge več narodnosti. V nedeljo je imel v Prištini veliko zborovanje, katerega se je udeležilo nad sto tisoč ljudi, ki so navdušeno spremljali njegov govor, v katerem je med drugim zavzel stališče tudi do bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov kot največje pridobitve osvobodilnega boja.

Uvodoma je predsednik Tito v svojem govoru izrazil zadovoljstvo nad hitrim razvojem Kosova in Metohije, torej pokrajine, ki je pred desetletji spadala med najbolj zaostale predele Jugoslavije. Poudaril je, da je bil tak razvoj mogoč samo v socializmu in v socialistični skupnosti, kjer bratstvo in enotnost nista prazna beseda, temveč pomeni skrb celotne skupnosti, da se pokrajina razvija in da bodo narodi, ki živijo v pokrajini, enaki narodom v drugih republikah Jugoslavije. »Rad bi, da bi bila Kosovo in Metohija vzor kraja, kjer se bratstvo in enotnost zares uresničuje v polni meri. V naši državi žive tudi Madžari, Romuni, Italijani in drugi. Toda v naši socialistični državi ne sme biti diskriminacije ali razlike v pravicah, ne glede na številčnost posameznih narodov in narodnosti. Moramo pa se varovati ostankov starega, tistih ljudi, ki še žive v starih sferah in ki jim ni po volji, da imajo vsi narodi in vse narodnosti enake pravice.«

Ko je govoril o današnjem ugledu Jugoslavije v svetu, je predsednik Tito naglasil, da je k temu v veliki meri prispevalo ravno bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. »To geslo je bilo zapisano na naši zastavi med vso narodnoosvobodilno borbo. Po vojni je ta moč še bolj združila naše narode, da so se složno lotili graditve srečnejše bodočnosti. Začeli so graditi socializem, v katerem se ustvarjajo možnosti za srečnejše življenje delovnih ljudi. Razumljivo je, da sta bratstvo in enotnost ogromnega pomena v naši državi, v kateri živi pet narodov in nekaj narodnosti. V Jugoslaviji moramo dati zgled, da ne more biti večine in manjšine. Socializem to zavrača, ker pričakuje enakopravnost sveta. Torej ni večine niti manjšine, marveč so le enakopravni državljani socialistične Jugoslavije.«

V svojem govoru je omenil najnovejše poskuse, da bi med jugoslovanske narode vnesli spore in tako razbili njihovo bratstvo in enotnost. Toda tega ne bomo dovolili — je naglasil — kajti obvezujejo nas stotine tisočev tovarišev, ki so padli na bojišču za boljšo in srečnejšo bodočnost. Tuči do njih imamo obveznosti in nikomur ne bomo dovolili, da bi rušil bratstvo in enotnost, to največjo pridobitev osvobodilnega boja jugoslovanskih narodov.

Ko je govoril o mednarodnih vprašanjih, je predsednik Tito zelo ostro obsodil ameriško vojno v Vietnamu. Dejal je, da tam na golorokih ljudeh preizkušajo najbolj smrtonosna orožja. To je ena najbolj okrutnih vojn, ki si jih more človek predstavljati, zato nihče ne more biti ravnodušen do okrutnosti v Vietnamu, marveč se je treba z vsemi močmi bojevati, da se problemi na svetu ne bodo reševali s silo, temveč s pogovori.

Južni Tirolci so za rešitev

vendar zahtevajo učinkovito mednarodno jamstvo

Že v zadnji številki smo poročali, da je vodstvo južnotirolske ljudske stranke ponovno razpravljalo in sklepalo o ukrepih, ki jih je za rešitev južnotirolskega problema predlagala italijanska vlada na podlagi večletnih pogajanj z Avstrijo. Ob koncu svojega večkrat preloženega posvetovanja je vodstvo SVP z 29 glasovi proti 24 in dvema vzdržanima izglasovalo re-

solucijo, s katero prihodnjemu izrednemu kongresu stranke priporoča, da predloge rimske vlade sprejme, vendar s pogojem, da bo dosežen sporazum o učinkovitem mednarodnem jamstvu.

V resoluciji je rečeno, da vodstvo stranke zaključke, ki so bili doseženi na avstrijsko-italijanskih pogajanjih od leta 1961 naprej, ocenjuje kot ukrepe za izvajanje pariškega sporazuma, ki ima za cilj posebno in stalno zaščito nemško govoreče skupine na Južnem Tirolskem. Zato izrednemu kongresu priporoča, naj sprejme ukrepe, ki jih predlaga italijanska vlada za novo ureditev pokrajinske avtonomije in za večjo zaščito južnotirolske manjšine ter za boljše demokratično sožitje v pokrajini.

Hkrati pa je vodstvo SVP pozvalo tudi italijansko in avstrijsko vlado, da takoj stopita v stik in se dogovorita o zaključkih dvostranskih dogovorov ter se sporazumeta o učinkovitem mednarodnem jamstvu. Sprejem takega jamstva spada v pristojnost obeh držav, južnotirolska ljudska stranka pa smatra tako jamstvo za nujen pogoj za uresničenje predvidenih ukrepov.

Predsednik stranke in južnotirolski deželni glavar dr. Magnago je po zasedanju izjavil, da izglasovani sklep predstavlja dejanje dobre volje in lahko vpliva na rimsko vlado, da bo ugodno rešila tudi vprašanje mednarodnega jamstva.

U Tant v Evropo

Generalni tajnik Organizacije Združenih narodov U Tant je na tiskovni konferenci napovedal, da bo v drugi polovici meseca maja potoval v Evropo, kjer bo obiskal vrsto držav. Posebej je omenil obiske v Belgiji, Veliki Britaniji in Švici, ni izključil pa možnosti, da ob tej priložnosti obišče tudi Avstrijo.

Morebitni obisk U Tanta v Avstriji naj bi v prvi vrsti veljal novoustanovljeni organizaciji OZN za industrijski razvoj (UNIDO), ki bo imela svoj sedež na Dunaju. Zato pričakujejo, da bo U Tant med svojim bivanjem na Dunaju podpisal z avstrijsko vlado pogodbo o ureditvi stalnega sedeža omenjene organizacije.

NOVA ENCIKLIKA PAPEŽA PAVLA VI.:

Napredek - pravica vseh narodov

Papež Pavel VI. je v torek objavil novo encikliko, ki nosi naslov »Populorum progressio« (Napredek narodov) ter se bavi predvsem s socialnimi problemi.

V tej encikliki opozarja papež med drugim na dejstvo, da v današnjem svetu splošnega napredka človeštva še vedno vse preveč ljudi živi v bedi in pomanjkanju. Krivičnost ne samo v razdelitvi dobrin, marveč še posebno v njih uporabi postaja čedalje bolj očitna in kričeča, kajti bogati so vedno bogatejši, medtem ko reveži ostanejo revni. Papež zato poudarja, da imajo vsi narodi in vsi ljudje pravico do napredka ter opozarja bogate narode na njihovo dolžnost, pomagati deželam v razvoju. »Nihče se danes ne sme zapirati pred dolžnostmi, ki mu jih nalaga neizmerna beda nešteti ljudi; treba je graditi svet, v katerem bo vsak človek ne glede na raso, vero ali pokolenje živel človeka vredno življenje, svet, v katerem svoboda ne bo več samo prazna beseda.«

Ko govori o socialnem razvoju človeštva, papež naglašja, da nalaga bratstvo med ljudmi tri dolžnosti: solidarnost, socialno pravičnost in ljubezen do vseh ljudi. V tej zvezi obsoja kapitalizem, katerega programi so zastareli, kakor so načela svobodnega tržnega gospodarstva upravičena le tedaj, če odgovarjajo zahtevam socialne pravičnosti. Pri tem je treba premostiti zlasti dve oviri — nacionalizem, ki oropa narode njihovih resničnih vrednot, ter rasno zablodo, katera žali neodsvojljive pravice človekove osebnosti.

Zelo ostro obsoja papež oboroževalno tekmovanje ter odločno spominja velike sile na njihove obveznosti napram malim državam. Enciklika vsebuje poziv, naj bi izdatke za oborožitev zbirali v posebnem skladu za izvajanje programa, katerega cilj naj bi bila socialna pravičnost in konec gladovanja na vsem svetu. Bolezen današnjega sveta je egoizem in to bolezen bo prebolel le tedaj, če bo našel nazaj k duhu bratstva vseh ljudi in vseh narodov. Novo ime za mir pa je danes razvoj; za razvoj in s tem za mir nosijo odgovornost v prvi vrsti seveda posamezni narodi, toda uspeh bo dosežen le tedaj, če bodo stopili iz svoje izolacije in našli pot k skupnim dejanjem. Zato poziva papež revne in bogate države na skupen dialog o potrebah sveta.

INŽ. WIESENTHAL UGOTAVLJA:

16.000 vojnih zločincev

še vedno živi na svobodi

Vodja židovskega centra za zbiranje dokumentov o nacističnih vojnih zločinih inž. Wiesenthal, ki je odkril in spravil pred sodišče že celo vrsto težko obremenjenih nacističnih zločincev, je na tiskovni konferenci v New Yorku izjavil, da še vedno živi na svobodi kakih 16.000 nacističnih vojnih zločincev.

Po njegovem mnenju je med glavnimi nacističnimi zločinci, ki so zbežali ter se danes pod tujimi imeni skrivajo v raznih deželah sveta, tudi zadnji Hitlerjev „namestnik“ Martin Bormann, ki da vodi posebno organizacijo za podpiranje nacističnih zločincev. Med tistimi nacističnimi zločinci, na kate-

rih izsleditvi bi bil najbolj zainteresiran, pa je inž. Wiesenthal omenil tudi bivšega gestapovskega čefa Heinricha Müllerja ter vodjo vseh koncentracijskih taborišč Richarda Gluckeja.

Zahodnonemški pravosodni minister je povedal, da je proti 20.030 osebam še v teku preiskava zaradi nacističnih zločinov, obsodba pa je bila doslej izrečena le v 6179 primerih. Zaradi tega se bomska vlada bavi z mislijo, da bi spet razveljavila določbe o zastaranju zločinov umora in zločinov proti človeštvu ter tako zagotovila nadaljnje zasledovanje nacističnih zločincev.

EGS — AVSTRIJA:

AVSTRIJSKO GOSPODARSTVO ZAČETKOM LETA:

Ali Dunaj uvideva stvarnost?

Ko je moral kancler Klaus v Moskvi ponovno vzeti na znanje stališče, da Sovjetska zveza kot podpisnica državne pogodbe odzivanja pridružitve Avstrije k EGS, je komisija bruseljske šestorice pregledala poročilo o sedanjem stanju pogajanj z Avstrijo. To poročilo, ki ga je vzela na znanje, se je vendar nanašalo le na odpravo medsebojnih carin in na postopen prevzem carin EGS do tretjih držav s strani Avstrije.

Medtem, ko je bilo v poročilu o teh dveh vprašanih ugotovljeno, da obstaja med EGS in Avstrijo dalekosežno soglasje, je bilo istočasno povedano, da glede ostalih treh vprašanj, o katerih se tekla pogajanja, obstojajo v glediščih še velike razlike. Ta vprašanja pa so: avstrijska trgovina z vzhodom, skupna agrarna politika in harmonizacija gospodarske politike.

Bruseljska šestorica sicer priznava Avstriji potrebo in pravico trgovanja z vzhodom, vendar le z določenimi pridružitvi. Ti pa so taki, da zavirajo organski razvoj te trgovine. EGS se namreč boji, da bi zaradi tega začel hrometi njen izvoz v Avstrijo. To pa pomeni ravno toliko, kakor pa težnja po neki vrsti uzakonjenosti sedanje odvisnosti naše države od trgovine EGS, v kateri pa je iz leta v leto bolj pasivna in zaradi katere prihaja domača industrija v čedalje težavnejši položaj.

Dokler ni razčiščeno vprašanje avstrijske trgovine z vzhodom in dokler ni razjasnjeno delikatno vprašanje skupne agrarne politike, mora ostati odprto tudi ključno vprašanje harmonizacije gospodarske politike med Avstrijo in EGS. To je zadnja bistvena ugotovitev bruseljske šestorice. Zato Avstrija ne more od EGS pričakovati pooblastila za sklenitev sporazuma, takojmenovanega velikega mandata, ki so ga dunajski optimisti pričakovali že minulo jesen.

Tako je torej kljub vsem dosedanjim razgovorom in pogajanjem vprašanje pridružitve Avstrije k EGS in vprašanje oblike te pridružitve slej ko prej docela odprto vprašanje. Avstrijska prizadevanja v tej smeri segajo že nazaj v leto 1961. V danih okoliščinah ob vsem dosedanjem optimizmu dunajskih politikov okoli vicekanclerja Bocka in ministra Schleinerja ni nobenega upanja, da bo v doglednem času prišlo do sporazuma, ki bi na eni strani olajšal gospodarski položaj Avstrije, na drugi pa zajamčil avstrijsko ustavno nevtiralnost.

To spoznanje si sedaj tudi na Dunaju utira pot. Po obisku kanclerja Klause v Moskvi je sedaj slišati z Dunaja glasove, da bi bilo najboljšje, če bi Avstrija svoje stališče glede odnosa do EGS korigirala v tej smeri, da bi stremela le še za pogodbo o odpravi medsebojnih carin in o postopnem prevzemu carin EGS do tretjih držav. Ostala tri vprašanja, glede katerih zaenkrat soglasja ni mogoče doseči, pa bi Avstrija umaknila z dnevnega reda svojih razgovorov s bruseljsko šestorico.

Ob vsem tem nastane vprašanje: komu je koristila na avstrijski strani dosedanja ibta za EGS? — Avstrijskemu gospodarstvu gotovo ne, ali ne bi bilo potemtakem že pred tremi leti, ko je bilo tako kot sedaj jasno, da »iz te moke ne bo kruha«, umestno, da bi začeli na Dunaju iskati pota, ki jih iščejo sedaj, ko je lahko že prepozno.

Avstrijske jeklarne v težavah

Za premogovniki prihajajo tudi avstrijske jeklarne v čedalje večje težave. Do te ugotovitve prihajamo po zadnji tiskovni konferenci, ki so jo imeli predstavniki podržavljenega koncerna Alpine Montan. Ta koncern, ki sodi med ključna podjetja avstrijskih jeklar, je sredi marca ukinil obratovanje jeklarne Wördern, sedaj pa ukinja četrti plavž v Donawitzu. Zaradi tega je poslato v Wördern 120 delavcev brezposelnih, z ugasitvijo plavža v Donawitzu pa bo nadaljnih 45 uslužbencev brezposelnih.

V velikih težavah pa je zaradi nazadovanja izvoza tudi livarna koncerna v Traisnu. Svojo proizvodnjo bo morala zmanjšati od 250 na 175 ton mesečno, vsled česar bo morala opustiti 145 delavcev.

Težave, s katerimi se je moral koncern spoprijeti že lani, so povzročile, da je njegov promet le še malo narasel. Narasel je le za 200 milijonov na 6,3 milijarde šilingov. Od celokupnega prometa je bilo le še 18,5 odstotka ustvarjenega z izvozom. Največje zgube je utrpel v svojih premogovnikih v Fohnsdorfu. Znašale so 80,8 milijona šil. Ugodnejši so zaključili premogovniki v Köflachu, imeli so 37,8 milijona šilingov dobička.

Industrijska proizvodnja zaostaja za lansko

Število brezposelnih v naraščanju

Upadanje industrijske proizvodnje, ki je že lani hromilo gospodarski razvoj v naši državi, je bilo tudi v prvih dveh mesecih tekočega leta osnovna značilnost gospodarskega razvoja. Večina področij industrijske proizvodnje je producirala manj, kot lani. Število brezposelnih je naraslo, število zaposlenih pa nazadovalo. Prostih delovnih mest je bilo manj, kot jih je bilo začetkom minulega leta. Januarja je nazadoval tudi uvoz surovin, cene pa so bile februarja za 4,9 odstotka višje kot pred letom dni.

Do teh bistvenih ugotovitev prihaja avstrijski inštitut za raziskovanje gospodarstva v svojem zadnjem mesečnem poročilu. Na 14 od 23 industrijskih področij je letos proizvodnja nazadovala. V povprečju je nazadovala za 0,6 odstotka. Pri tem je najbolj značilno, da je nazadovala v industriji investicijskega blaga za 7 odstotkov, medtem ko se je v industriji konzumnega blaga povečala za 4 odstotke. Proizvodnja premoaga je nazadovala za 14 odstotkov, proizvodnja nafte za 5 odstotkov, proizvodnja zemeljskega plina pa za 4 odstotke. Temu nasproti je industrija kemičnega blaga svojo proizvodnjo povečala za 16 odstotkov.

Za ožje stike med EFTA in Jugoslavijo

Po vesteh iz Jugoslavije bo v kratkem prišlo do pogajanj med predstavniki Evropskega združenja za svobodno trgovanje (EFTA) in Jugoslavijo. Pogajanja se bodo nanašala na vprašanje ureditve medsebojnih carin ter na sodelovanje na industrijskem področju in na področju turizma, govora pa bo tudi o tehničnem sodelovanju.

O teh pogajanjih so govorili že na zadnjem sestanku ministrskega sveta EFTA v Stockholmu. Po tem sestanku je Jugoslavija izrazila željo, da bi prišlo čim prej do neposrednih medsebojnih stikov, na katerih bi pripravili pot za prava pogajanja, še preden pride do posebnega zasedanja EFTA, ki bo namenjeno vprašanju odnosov do Jugoslavije. To zasedanje pa bo predvidoma že v maju tega leta v Zenevi. EFTA je to željo Jugoslavije očitno upoštevala in bo že v kratkem odposlala svoje odposlanstvo v Jugoslavijo.

Jugoslavija bi s temi razgovori rada doseгла, da bi bila v maju predvidena pogajanja z EFTA kar se da konkretna. Predvsem želi, da bi se nanašala na medsebojne koncesije glede carin in to ne glede na potek pogajanj z Kennedyjevo rundo. Poleg tega želi Jugoslavija, da bi prišlo med njo in med nekaterimi članicami EFTA tudi do industrijskega sodelovanja. Tako sodelovanje si želi predvsem z Avstrijo, Švicco in Švedsko.

Ureditev medsebojnih odnosov med Jugoslavijo in EFTA je vprašanje, ki je postalo aktualno, čim je bila Jugoslavija sprejeta v GATT kot polnopravna članica. Govori pa se

Veliki sejmi v Jugoslaviji

Letos pomladi se bodo v Jugoslaviji vrstili kar trije veliki sejmi. Od 15. do 23. aprila bo v Zagrebu pomladanski velesjem, na katerem bodo poleg jugoslovanskih sodelovali še razstavljajci iz 25 držav. V okviru tega sejma bo predvsem zanimiva razstava prometnih sredstev, sejma živil, sejma obrtniških izdelkov in modna revija.

Še pred koncem pomladanskega zagrebškega velesejma bo v Beogradu 22. aprila odprt avtomobilski sejem, ki bo povezan z avtomobilskimi tekmami. Na sejmu bo sodelovalo 15 držav, med njimi tudi Avstrija. Trajal bo do 30. aprila. Temu sejmu bo v času od 19. do 28. maja v Beogradu sledil enajsti sejem tehnike z razstavo orodnih strojev, razstavo avtomatizacije v procesu proizvodnje, razstavo kemije in razstavo blaga široke potrošnje.

Deset let Evropske gospodarske skupnosti

Minulo soboto je minulo 10 let od dneva, ko je bila v Rimu podpisana pogodba, po kateri je nastala skupnost šestorice držav, v katero so se združile Francija, Zahodna Nemčija, Italija, Luxemburg, Belgija in Nizozemska. Ta skupnost si je tedaj nadela ime Evropska gospodarska skupnost.

Če gledamo nazaj na razvoj Evropske gospodarske skupnosti v prvem desetletju, potem lahko rečemo, da prvotno zastavljenega cilja, gospodarskega sodelovanja na ravni Evrope ni dosegla in da se za njega niti ni prizadevala. Po svoji ustanovitvi so omenjene države proti ostalim evropskim deželam postavile pregrade, ki danes Evropa morebiti bolj razdvajajo, kakor so jo razdvajale pregrade preteklosti. Pozneje nastala EFTA je najboljši dokaz te trditve. Odnosi med obema skupnostima se medtem niso ublažili. Kljub vsem poskusom EFTA, da bi ustvarila most do EGS, se je prepad med njima iz leta v leto večal.

EGS se slej ko prej brani konstruktivnega gospodarskega sodelovanja z ostalimi gospodarskimi skupnostmi v Evropi. Nasprotno. S svojo politiko do tretjih držav se razvija v čedalje bolj ožten gospodarski in politični blok, ki stremi, da bi dobil ostalo Evropo docela pod vpliv. To pa je v nasprotju z načelom njegove ustanovne listine, v kateri je bilo rečeno, da so se omenjene države združile »iz trdne volje, da ustvarijo osnove za čedalje tesnejšo združitve evropskih narodov...»

Sredi marca so našli v državnem merilu za 4600 brezposelnih več, kot pred letom dni. Glavni vzrok brezposelnih je zastoj v gradbeništvu, ki je do gotove mere povezan z lani odkritim škandalom pri gradnji cest. Zaradi njega namreč ministrstvo za gradnje zavlačuje oddajo gradbenih del, kar hromi celotno gradbeno gospodarstvo.

V zunanji trgovini je bil januarja izvoz v območje EFTA za 22 odstotkov večji kot januarja 1966 medtem ko je izvoz v območje EGS nazadoval za 1 odstotek. Za 21 odstotkov je narasel tudi izvoz v vzhodnoevropske države.

Britanska industrija jekla drugič podržavljena

Britansko industrijo jekla, ki so jo laburisti podržavili leta 1950 in ki je bila do leta 1961, ko so jo konzervativci spet reprivatizirali, pod državno upravo, bo sedanja laburistična večina v drugič podržavila. Njeno upravo bo vlada prevzela še tekom letošnjega poletja, verjetno že tekom junija.

Tokrat bo vlada prevzela 14 velikih britanskih jeklar, na katere odpade 90 odstotkov britanske proizvodnje jekla. Nadaljnih 140 družb bo ostalo še naprej v privatnih rokah. Pri teh gre večinoma za mala in specializirana podjetja.

V Veliki Britaniji pripravljajo tudi načrt za »British Nationale Steel Corporation«, ki jo hočejo razviti v eno največjih evropskih industrijskih družb. Predsednik te družbe bo Lord Melchet, njena letna zmogljivost pa bo znašala 30 milijonov ton jekla.

EFTA dosegla svoj cilj

Po sedmih letih obstoja in tri leta pred dogovorjenim rokom je EFTA dosegla koncem leta 1966 svoj prvi osnovni cilj: odpravo carin za industrijsko blago v medsebojnem trgovanju v članjenih držav. V teh sedmih letih se je trgovina med njenimi članicami povečala na dvojno količino. V stalnem naraščanju pa je tudi njena trgovina s tretjimi državami.

V prvih treh četrtletjih 1966 se je v primerjavi z istim obdobjem 1965 izvoz EFTA v tretje države povečal za 7 odstotkov na 26,8 milijarde dolarjev. Trgovina znotraj EFTA se je povečala za 9,7 odstotka. Izvoz članic EFTA v območje EGS se je v isti primerjavi povečal za 5,5 odstotka na 5,7 milijarde dolarjev, njihov uvoz iz tega območja pa je narasel za 5,6 odstotka na 8,2 milijarde dolarjev. Ne glede na to je v celokupni trgovini EFTA delež trgovine z območjem EGS lani nazadoval. Nazadoval pa bi še bolj, če ne bi na eni strani Velika Britanija povečala svoj uvoz iz tega območja in če na drugi strani Avstrija v svoji trgovini ne bi bila tako togo vezana na Zahodno Nemčijo.

POSTROKOD SVETU

JERUZALEM. — Predsednik izraelske vlade Eshkol je povedal, da je Izrael zahteval od Brazilije, naj izroči nacističnega vojnega zločinca Franza Stangla Avstriji, Poljski ali Zahodni Nemčiji, kjer mora biti postavljen pred sodišče. Kakor smo v našem listu že poročali, je Avstrija zahtevala izročitev Stangla, vendar so brazilске oblasti to zahtevo prvotno zavrnile z utemeljitvijo, da so Stanglovi zločini (sodelovanje pri umoru 700.000 Židov) že zastarani.

PARIZ. — V Rokavskem prelivu je nastopila največja oseka (upadanje morske gladine — op. ured.) tega stoletja, med katero se je voda umaknila za deset kilometrov. Med oseko so bili odkriti neolitski in pražgodovinski grobovi, »na suhem« pa so se znašle tudi številne ladje, ki so bile del potopljene med zavezniško invazijo leta 1944. Nenavaden pojav je privabil neštete radovedneže in turiste, tako da je imela policija polne roke dela s prometno zmešnjavo, ki je nastala vsled navala iskalcev »spominčkov«.

NEW YORK. — Ameriški tednik »Newsweek« píše, da bi se med letošnjo svetovno razstavo v Montrealu ulegli ameriški predsednik Johnson srečati s francoskim predsednikom de Gaulle in predsednikom britanske vlade Wilsonom. De Gaulle bo namreč Montreal obiskal konec julija, medtem ko je Wilsonov obisk razstave predviden že za mesec junij. Če bi prišlo do teh srečanj, bi se državniki po mnenju lista razgovarjali predvsem o Vietnamu.

SAIGON. — Svet generalov in višjih oficirjev v Saigonu (trenutno neke vrste oblast v Južnem Vietnamu) je odobril novo ustavo, ki jo bodo razglasili jutri. Ustava predvideva ustanovitev civilne vlade. Predsednika republike in senat bodo volili 1. septembra, spodnji dom parlamenta pa meseca oktobra. V trenutnih razmerah pa vietnamsko ljudstvo tudi od teh reform ne pričakuje nobenega izboljšanja, marveč je prepričano, da bo tudi nova »oblasti« povsem pod ameriškim vplivom.

MOSKVA. — Sovjetski minister za zunanjo trgovino Nikolaj Patolicev je izjavil, da se je trgovinska izmenjava med Sovjetsko zvezo in zahodnimi državami v obdobju med leti 1959 in 1965 več kot podvojila. Vrednost sovjetske zunanje trgovine je v preteklem letu znašala 15 milijard rubljev ter je bila približno 14-krat večja kot leta 1938. Patolicev je tudi poudaril, da se odpirajo široke perspektive industrijske kooperacije in blagovne izmenjave z mnogimi državami, med katerimi je posebej omenil tudi Avstrijo. Kot primer uspešnega gospodarskega sodelovanja pa je zlasti naglasil sedanje odnose med Sovjetsko zvezo in Francijo.

WASHINGTON. — Pododbor ameriškega senata za pripravljenost oboroženih sil je objavil poročilo, v katerem je rečeno, da je Amerika od oktobra lani izgubila vsak mesec v Vietnamu več reaktivnih lovcev in bombnikov, kolikor jih je lahko izdelala. Na podlagi tega ugotovitev prihaja pododbor do zaključka, da so ameriške letalske sile v drugih delih sveta oslabilene zaradi velikih potreb v Vietnamu, kar pa je obrambno ministrstvo zanikalo.

RIM. — Katoličani velike župnije v Firencah so poslali papežu Pavlu VI. odprto pismo, v katerem obsojajo ameriško vojno v Vietnamu kot »pravi genocid, ki ulegne uničiti vse vietnamsko ljudstvo«. Posebno so vznemirjeni sprito čedalje grozljivejših napadov ameriških bombnikov, ki množično sejejo smrt »med križanskim ljudstvom, ki je pretežno katoliške veroizpovedi«. V pismu poudarjajo, da je polovica žrtev bombardiranja mladih ljudi in otrok. Papeža prosijo, naj se znova zavzame za mirno rešitev vietnamskega vprašanja.

PARIZ. — Sodišče za vojne zločine v Vietnamu, ki ga je ustanovil znani britanski filozof Bertrand Russell, je najelo v Parizu dvorano, kjer bo zasedalo od 10. aprila. Zasedanje bo verjetno trajalo dva tedna. Razne organizacije v številnih državah sveta izražajo svojo podporo temu sodišču, ki sicer ne bo izreklo sodbe, marveč bo samo ugotovilo, kakšna bi bila sodba po mednarodnem pravu.

ZENEVA. — Na predlog ameriške delegacije je razorožilni odbor v Zenevi prejšnji teden sklenil predložiti konferenca do 9. maja. Odmor hoče Amerika izkoristiti za to, da bi pri nekaterih zahodnih državah odstranila sedanje pomisleke glede sporazuma o prepovedi širjenja atomskega orožja. Take pomisleke najva predvsem Zahodna Nemčija, ki vidi v sklenitvi sporazuma ogroženo svoja prizadevanja, da bi se dokopala do atomske bombe.

LONDON. — Predsednik britanske vlade Wilson je izjavil, da se njegova vlada zavzema za omejitve vojaških operacij v Vietnamu, kar bi bil eden izmed ukrepov, ki naj bi utirili pot do pogajanj. Hkrati je predsednik Wilson poudaril, da se Velika Britanija nikoli ne bo vojaško angažirala v Vietnamu.

PARIZ. — Francoski ustavni svet ima polne roke dela. V zvezi z nedavnimi parlamentarnimi volitvami je namreč prejel iz vseh predelov države zahteve, naj razveljavi izide volitev. Samo v Franciji oporekajo volilnim rezultatom v 146 volilnih okrajih, ki so dala tretjino skupnega števila poslancev za novi parlament. Poleg tega pa vladni stranki očitajo, da je predvsem v prekomorskih ozemljih »prikrojila« volilne rezultate v svoj prid.

NEW YORK. — Na sedcu Zdrženih narodov so sporočili, da letos ne bo nobenih sprememb v sestavi sekretariata OZN; dopuščajo pa možnost, da bi prihodnje leto imenovali v sekretariatu več novih ljudi.

MOSKVA. — V sovjetski prestolnici so se začeli pogovori med ameriški in sovjetski znanstveniki o tem, kakšne so možnosti za sodelovanje med znanstvenimi ustanovami Amerike in Sovjetske zveze.

MARIBOR. — Ob koncu prejšnjega tedna je bilo v Mariboru dvanajstevno posvetovanje esperantistov iz Avstrije, Italije, Jugoslavije in Madžarske. Na konferenci so med drugim sklenili, da bodo esperantsko zvezo teh držav predlagale svojim vladam, naj ob svobodni izbiri omogočijo dijakom v koli tudi študij esperantskega jezika, ki se je že uspešno uveljavil kot sredstvo za sporazumevanje med narodi.

Vloga gledališča

pri utrjevanju
bratstva med narodi

V začetku tega tedna so po vsem svetu spet obhajali tradicionalni svetovni dan gledališča, ob katerem je bila objavljena tudi posebna poslastica, ki jo je tokrat napisala Helene Weigel, znana nemška igralka, voditeljica berlinskega gledališča »Berliner Ensemble« in vdova Bertolda Brechta. V tej poslanici je rečeno:

Gledališče in njegove sorodne umetnosti imajo veliko odgovornost do družbe. — Naš vpliv na družbo je velik in presega nacionalne meje. Mi vabimo ljudi v gledališče zato, da jim pokažemo podobo stvarnosti v pametni, prijetni in zabavni obliki, in da jim tako pomagamo spoznavati stvarnost. Mi, gledališki ljudje, poskušamo s svojim delom ustvariti našemu planetu vsaj prijetno življenje; to pa pomeni, da moramo ustvariti gledališče za mirno sedanost in bodočnost prijateljskega sodelovanja, v katerem bo človek človeku tovariš. V letu 1967 pošiljamo to sporočilo vsem gledališčem sveta. To sporočilo zahteva od umetnosti opredelitev, za katero je Brecht predvidel naslednje alternative:

V tej dobi opredelitev se mora opredeliti tudi umetnost. — Le-ta lahko postane orodje manjšine, ki narekuje usodo in zahteva slepo vero; ali pa se tako poveže z večino in izroči usodo v njene roke. Umetnost lahko prinese človeku strup, iluzije in magično moč. Umetnost lahko poveča neznanje ali pa poveča znanje. Umetnost se lahko združi s silami, katerih moč se izraža v rušenju ali pa s tistimi silami, katerih delovanje je drugim v pomoč.

S temi besedami je jasno izpovedana vloga gledališke umetnosti, katere propagiranje in širjenje velja vsakoletni svetovni dan gledališča. Ta dan gledališki umetniki širom po svetu še prav posebej posvečajo ideji zblizevanja, spoznavanja in krepitev prijateljstva ter ljubezni med narodi. V minulih dvajsetih letih je gledališka umetnost že zelo veliko napravila za širjenje te ideje, ko je postopno odstranjevala nekdanje pregrade nezaupanja. To velja tako v velikem svetovnem okviru, kakor velja tudi v manjšem merilu med sosednimi narodi, kar nam najbolj govorno dokazuje današnja raven kulturne izmenjave med Koroško ter Slovenijo in Furlanijo, ki je predvsem po zaslugi gledališke umetnosti zgradila trden most prijateljstva.

„Človek in njegov svet“

EXPO 67 — Svetovna razstava v Montrealu

Točno v štirih tednih — 28. aprila — se bodo „odprla vrata“ na letošnjo svetovno razstavo EXPO 67 v kanadskem mestu Montrealu, prirejeno pod naslovom „Človek in njegov svet“. Ta razstava, ki bo trajala šest mesecev do 27. oktobra, bo po zagotovilih organizatorjev v pravem pomenu besede „rekord vseh rekordov“. Sodelovalo bo 73 držav iz vseh delov sveta, zavzemala bo površino dobrih 400 hektarjev ter obsegala skupno 300 paviljonov in podobnih zgradb, obiskovalcev pa pričakujejo okoli 40 milijonov. Hkrati pa bo EXPO 67 tudi doslej največji kulturni festival sveta.

Kakor že povedano, se bo letošnja svetovna razstava odvijala pod naslovom »Človek in njegov svet«. Razstavišče bo razdeljeno na odseke, ki bodo prikazovali človeka kot proizvajalca, odkritelja, ustvarjalca in kot člana skupnosti. V tem okviru bo vsaka sodelujoča država prikaza-

la vse, kar premore in kar zmora na področjih družbenega, političnega, gospodarskega in kulturnega življenja. Da bi čim bolj uspešno in pregledno demonstrirale svoje zmogljivosti in svoje značilnosti, so posamezne države že pri gradnji svojih paviljonov ubrale svojstvene poti, tako da bo razstavišče tudi s stališča arhitekture nekaj povsem novega in edinstvenega.

Stroški za ureditev razstavišča in gradnjo paviljonov segajo v milijarde. Tako so Kanadčani po načrtih izraelskega arhitekta Mosha Safdieja in s stroški skoraj 20 milijonov dolarjev zgradili »Habitat 67«, dvanaestnadstropno golobnjaku podobno stavbo, v kateri je prostora za 175 družinskih stanovanj. Američani so za svoj razstaveni prostor na površini 16.000 m² plačali 15 milijonov dolarjev; podobne izdatke je imela Sovjetska zveza, medtem ko je Francija »investirala« 12 milijonov dolarjev. Druge države so bile seveda bolj skromne, vendar tudi njihovi izdatki dosegajo mnoge milijone dolarjev, ki pa so jih plačale rade, samo da bi se »dostojno« predstavile svetovni javnosti.

Svetovna razstava bo tudi velika kulturna prireditev. Med drugim bodo prikazali 180 umetniških del, ki časovno obsegajo umetniške stvaritve človeka od davnih dni do sedanjosti. Poleg tega se bodo skozi šest mesecev vrstili nastopi najbolj znanih opernih, baletnih, koncertnih, folklornih in drugih skupin tako rekoč z vseh koncev sveta.

Sicer pa za časa svetovne razstave v Montrealu tudi drugih »presenečenj« ne bo manjkalo. Prireditev pod naslovom »Človek in njegove vrtilomije« bo v pisanem zaporedju na odprti sceni prikazovala najboljše svetovne artiste, predstavili se bodo najboljši zastopniki drsalnega športa, zastopniki varieteteja itd. itd.

Vsekakor so organizatorji letošnje svetovne razstave odločeni, da postavijo v senco vse dosedanje tovrstne prireditve. Z EXPO 67 pa bo Kanada dostojno proslavila tudi stoletnico svojega obstoja.

Lep jubilej

DUNAJSKIH
FILHARMONIKOV

Z velikim slavnostnim koncertom, katerega so se udeležili najvišji predstavniki Avstrije z zveznim prezidentom Jonasom na čelu, so dunajski filharmoniki v torek slavili svoj 125-letni jubilej. Častno mesto, ki ga ta ansambel že več kot sto let zavzema tako v avstrijskem kot tudi v mednarodnem glasbenem življenju, so v svojih govornih poudarili dirigent Karl Böhm, dunajski župan Marek, prosvetni minister dr. Piffli-Perčević in zvezni prezident Jonas.

V svetu glasbene umetnosti je gotovo le malo ansamblov, ki bi se lahko ponašali s tradicijo in predvsem z umetniško ravni, kot je to pri dunajskih filharmonikih. O tem pričajo med drugim tudi njihove tradicionalne turneje širom po svetu, ki pomenijo vedno vrhunske užitke za vse neštete obiskovalce njihovih koncertov.

Častni jubilej dunajskih filharmonikov je počastila tudi avstrijska pošta uprava s posebno znamko, ki bo sloves tega ansambla znova ponela po vsem svetu.

Kulturna izmenjava

med Koroško ter Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino

Tradicionalna kulturna izmenjava med Koroško ter njenima sosednima deželama Slovenijo in Furlanijo-Julijsko krajino bo po dogovorih med predstavniki treh dežel letos bolj pestra kot v minulih letih. Obsegala bo številne izmenjave gledaliških ansamblov, pevskih zborov, orkestrrov in drugih skupin. Iz bogatega sporeda navajamo le najvažnejše prireditve.

● KOROŠKA — SLOVENIJA

Celovski ljudski zbor bo v sodelovanju s komornim zborom iz Št. Vida ob Glini ter deželnim simfoničnim orkestrom 10. aprila gostoval v Ljubljani. 18. aprila se bo v Celovcu predstavil ansambel višje glasbene šole iz Ljubljane, koroški deželni konservatorij pa bo gost v Ljubljani 14. maja. Celovško Mesno gledališče bo 20. aprila uprizorilo v Ljubljani Lortzingovega »Divjega lovca«, medtem ko bo ljubljanska Opera 9. maja gostovala v Celovcu z Musorgskega opero »Soročinski sejem«. Za prvo polovico novembra je v Celovcu predvideno gostovanje orkestra Slovenske filharmonije.

● KOROŠKA — FURLANIJA-JULIJSKA KRAJINA

Združeni celovski zbori bodo z deželnim simfoničnim orkestrom 30. aprila in 1. maja nastopili v Vidmu in Pordenonu. 11. maja bo celovško Mestno gledališče v sodelovanju s furlanskim simfoničnim ansambлом uprizorilo opero »Biserna ogrlica« videmskega skladatelja Ezia Vittoria. Med 12. in 14. avgustom bo celovško gledališče gostovalo v Lignanu, kjer bo na prostem uprizorilo opereti »Paganini« in »Cigan baron«. V oktobru se bodo celovski madrigalisti prvič predstavili v Trstu in na povratku domov nastopili tudi v Vidmu, medtem ko bosta videmski simfonični orkester in zbor »Don Perosa« priredila koncert v Celovcu.

KULTURNE DROBTINE

● V Slovenjem Gradcu je trenutno posvetovanje vzhodnoalpskih narodopiscev, na katerem sodelujejo strokovnjaki iz Avstrije, Bavarske, Furlanije, Slovenije in Švice. Na posvetovanju pod geslom »Dediščina staroselcev v ljudski kulturi Vzhodnih Alp« razpravljajo o ohranjenih ostankih predlovskega in predriškega prebivalstva v jeziku ter v

ljudski duhovni, socialni in materialni kulturi v vzhodnoalpskih deželah brez razlike na jezik in državno pripadnost.

● V Tokiju je bilo prvo mednarodno tekmovalno interpretatork naslovne vloge Puccinijeve opere »Madame Butterfly«. Zmagala je sovjetska operna pevka Marija Biešu; tudi drugo nagrado je prejela sovjetska predstavnik, medtem ko je bilo tretje mesto priznано sopranistki iz Velike Britanije.

Gledališki festival v Sarajevu

Od 25. marca do 5. aprila poteka v Sarajevu VIII. festival malih in eksperimentalnih odrov Jugoslavije, na katerem sodelujejo ansambli iz posameznih jugoslovanskih republik ter kot gostje gledališčniki iz Češkoslovaške in Sovjetske zveze.

Za prvo predstavo je ansambel Drame SNG iz Ljubljane uprizoril dramsko delo »Čin-čin« Francoisa Biletoux, medtem ko se je Mali oder iz Ljubljane predstavil z delom »Zvezdnik danes in nikdar več« Branka Miklavca. Mali oder Hrvaškega narodnega gledališča iz Zagreba je uprizoril »Vrnitev« Harolda Pintarja, gledališki oder iz Beograda delo Moma Dimića »Največji filozof v moji vasi«, Mali oder iz Sarajeva delo Francka Gibroya »Kdo bo rešil orača«, beograjski Atelje 212 pa »Razvojno pot Bora Šnajderja« Aleksandra Popovića.

Danes bodo v Sarajevu nastopili češkoslovaški gostje, ki bodo uprizorili »Maškare iz Ostenda« Michela de Golderordeja in »Mačko na kolovozu« Jozefa Topola. Eksperimentalni oder gledališča sovjetske armade iz Moskve bo nastopil z delom »Ubogi moj Marat« Alekseja Arbusova. Sledilo bo še več predstav jugoslovanskih ansamblov, za zaključek pa bo žirija izrekla sodbo.

PROF. ANTONIO BORME:

Aktualna vprašanja

italijanske etnične skupine v Jugoslaviji

Pogosto se sem pa tja sliši beseda »strumentalizacija«, ko se razpravlja o življenjskih vprašanjih narodnih manjšin. Na srečo gre navadno za izraz, ki se izgovarja neodgovorno; vendar pa je prav, če poudarimo, da poskus »strumentalizacije« ne dela časti njenim pobudnikom ter kaže poleg drugega na politično kratkovidnost in prilaganje novemu položaju. Strumentalizacijske nakane so vedno nizkofne; postanejo pa še posebno škodljive, kadar se njihov vir nahaja preko meje države, v kateri etnična skupina živi; v tem primeru se namreč drugim negativnim prvinam, ki so zanjo značilne, pridružujejo činitelji psihološke narave, ki širijo sumničenja, ustvarjajo težave in dvome o celotni etnični skupini ter še posebej o tistih, ki folmačijo njene težnje najbolj dosledno in neizprosno.

V luči te premise bomo načeli analizo odmevov na stališča, ki smo jih zavzeli na prvem srečanju ter posledice, ki jih je povzročila naša nadaljnja akcija. Tudi to pot bomo postavili na isti način kot tedaj skupna in sorodna vprašanja obeh etničnih skupin, ker če je res, da smo zavrnil in zavračamo načelo toge reciprocnosti pri sprejemanju ukrepov, ki so povezani z ravnanjem z narodnimi manjšinami ter priznavanja tem osnovnim demokratičnim pravic, je prav tako res, da so primerjave ne samo neizogibne, temveč tudi potrebne. Te primerjave namreč služijo ne samo za uspešno ocenjevanje demokratičnosti, ki izvira iz posameznega ustroja in ureditve države, temveč tudi kot bodrilo in spodbuda za izboljšanje načina dela, za popravljanje napak ter za odstranjevanje vseh predsodkov.

Razlike v družbeni ureditvi ne bi smele igrati v sodobnem svetu, kjer postajajo vedno bolj očitne težnje za premostitev tradicionalnih, klasičnih narodnostnih razlik, odločilne vloge na tem področju. Sodobna demokratična država, ki utegne obvladati toliko drugih

protislovij, mora najti način za odpravo vseh virov diskriminacije med lastnimi državljani in posebno vsak vir narodne diskriminacije ter sprožiti resen proces demokratične in državljanske vzgoje, ki najde svojo vsebino in človečansko opravičilo v spoštovanju značilnosti in svojstvenega kulturnega zaklada, v vzajemnem razumevanju in resnični enakopravnosti državljanov.

V preteklem dveletju je bila značilna za Italijane, ki živijo v Jugoslaviji, vrsta novih dogodkov, ki so, čeprav skozi delno rešitev obstoječih vprašanj, prispevali k ustvarjanju ugodnejših razmer za mnogoličen, nemoten in paritetičen razvoj. Ne bi hoteli, da bi nas slabo razumeli in ne bi hoteli, da bi nas kdo obtožil demagogije ali pa ponarejanja stvarnosti. Mi, ki v tej stvarnosti živimo, se najbolj zavedamo njenih pomanjkljivosti ter se bomo torej v teh okoliščinah poslužili objektivnega merila stroge kritike, ki pa je konstruktivna. Pri tem pa se ne bomo pustili zapeljati na pot cenene zadovoljstva zaradi do sedaj dejansko doseženih rezultatov z našo neodjenljivo

akcijo, ker smo zaskrbljeni zaradi številnih vrzeli, ki jih bo treba še izpopolniti in zaradi predsodkov, ki jih bo treba odpraviti.

V minulih dveh letih smo posvetili največji del naših naporov, v duhu ustavnih in statutnih določb ter tudi v duhu sklepov našega prvega srečanja, popolnemu razčiščenju naših tako imenovanih zahtev. Kdo bi utegnil oporekati, da se ne bi smelo po 20 letih od konca druge svetovne vojne in 20-letni izkušnji družbenega sistema, ki sloni na dejanski in ne teoretični enakopravnosti državljanov, izgubljati več časa, da se pojasni, kar je že popolnoma jasno. Ta ugovor lahko sprejmemo in ni lahko predložiti prepričljive argumentacije, da bi se izpodbijal. Ni hvale vredno dejstvo, da so morala dolgo časa slediti posvetovanju, sestanki in diskusije, da bi pravilno uokvirili vprašanje, izpodbijali zgrešena stališča in neosnovane pridržke.

Taka je stvarnost, ki jo samo delno pogajajo gospodarski činitelji. Njene globlje korenine je treba poiskati posebno v pomanjkanju odločne volje ter popolnega prepričanja v pravilnost sprejetih sklepov. Res je, da to negativno plat dejanskega stanja olajšuje dejstvo, da se nerazumevanja, pomanjkanje občutljivosti in dobre volje pojavljajo skoraj vedno le na občinski ravni; v okviru mesta in vasi pa so se pojavile številne težave subjektivnega značaja, ki so ovirale izvajanje naših načrtov in nakleпов. Proces obnavljanja kadrov v številnih krajih Istre je potekal počasi ter je spričo tega vztrajnost obstanka pridržkov in omejenega obzorja, ki jih je treba pripisati razgretemu ozračju neposredno po vojni, razumljiva, čeprav ne opravičljiva.

V določenem trenutku se je zazdelo, da bodo neskončne debate, ki so se večkrat ponavljale, neizogibno zašle v slepo ulico, ker so jim le deloma in redko sledila stvarna izvajanja. Nastal je vtis, da obstaja določena

nezmožnost, da se premosti mrtva točka. Pri iskanju odgovora na ta položaj se je ugotovilo, da so za popolno izvajanje teoretičnih predpostavk manjkali primerni in obvezni zakonski instrumenti. Ugotovilo se je, da obstaja med deklaracijami in prakso prelom, katerega bi utegnili in morali premostiti samo z zakonskimi predpisi, ki bi napravili red in zagotovili perspektive sektorju, ki je plaval v raznih pogledih še vedno v svetu idealov. Po pravici povedano, je bila pomoč, ki jo je zakonodajalec dajal na raznih ravneh izvajanja načrtov, pomanjkljiva in prav od tu izvirajo skoraj vse pomanjkljivosti in težave, o katerih bomo govorili pozneje.

Sedanji položaj italijanske etnične skupine v Jugoslaviji je treba obravnavati s treh osnovnih vidikov:

- pravna ustavna jamstva;
- kulturna dejavnost;
- stiki z matičnim narodom in vloga mosta.

Umestno je, da pripomnimo, da italijansko etnično skupino ščiti vrsta ukrepov zveznih in republiških ustav, drugih zakonov in občinskih statutov, predpisov, ki predstavljajo trden jez proti vsaki težnji po asimilaciji in ki jamčijo pravice, ki zadevajo jezik, kulturo in izročila ter enakopravnost na vseh področjih družbenega življenja. Zgrešeno pa bi bilo misliti, da bi se ta pravna ustavna zaščita utegnili avtomatično spremeniti v dejansko stanje. Računati moramo na primer s pristaši stališča, ki trdijo, naj se pravice priznavajo na podlagi številne moči posameznih skupin sonarodnjakov; upoštevati moramo stopnjo nacionalne zavesti in kulturne ravni pripadnikov etnične skupine samih. Izkušnje iz preteklosti in še posebno v zadnjih dveh minulih letih nam odkrivajo zanimive dogodke, ki jih ne smemo podcenjevati, če nočemo, da se ustavni ukrepi izjalovijo ter izgubijo vsakršno vsebino.

MED OBČINAMA LABOT IN DRAVOGRAD:

Odprta meja in dobro sosedstvo omogoča obojestransko koristi

Mejni prehod Vič med Koroško in vzhodno Slovenijo dobiva v meddržavnem potniškem in tovornem prometu čedalje večji pomen. Ker teče ta cesta med Koroško in Slovenijo takorekoč docela po ravni, pa je po modernizaciji ceste med Dravogradom in Celjem postala vabljiva tudi za promet med Koroško in ostalo Slovenijo oz. Jugoslavijo. Lani so na Viču zabeležili 800.000 potniških prehodov. S tem se je njihovo število v primerjavi z letom 1965 povečalo za 100 odstotkov, v primerjavi z letom 1964 pa za 400 odstotkov.

Ta mejni prehod pa je zlasti pomemben za obe sosedni občini Labot in Dravograd. Odkar je v veljavi maloobmejni promet, se sodelovanje obeh občin čedalje bolj plodno razvija. Odprta meja je omogočila, da občini medobčinske zadeve rešujeta neposredno in da jih rešujeta bolj uspešno, kakor jih je bilo mogoče reševati prej po obojestransko centraliziranih in diplomatskih poteh.

Odprta meja ni le omogočila sodelovanje in pomoč v dneh poplav in vremenskih katastrof ter po-

moči občine Labot, ko je v Dravogradu izbruhnil veliki požar, odprta meja je prinesla prebivalstvu obeh občin tudi druge prednosti. Vodovod labotske občine koristijo sedaj tudi obmejni prebivalci občine Dravograd, obe občini pa sta se sporazumele za neposredno prehajanje meje delavcev na odseku Dravograd—Libelče, kar očitno skrajša njihovo pot do delovnega mesta in domov. Največjega pomena je bilo prijateljsko sodelovanje v dneh zadnjih treh poplav, ko so neposredni stiki med občinama rešili Labot pred večjimi poplavami, ker so pri elektrarni v Dravogradu na prošnjo takoj zni-

žali gladino vode v jezcu pred elektrarno.

Tekom zadnjih let se je med obema občinama razvilo tudi živahno sodelovanje na kulturnem in športnem polju. Lani sta obe občini začeli uvajati redna športna srečanja, pridružili pa sta se jima še občini St. Pavel in Slovenj Gradec. Vse štiri občine so se sporazumele za prireditve vsakoletnega športnega srečanja raznih disciplin. Letos bo to srečanje v St. Pavlu v Labotski dolini.

Da bi olajšali potniški promet med obema občinama, odkar je na progi Labot—Dravograd ukinjen železniški potniški promet, sta se obe občini pri avtobusnih podjetjih zavzeli za podaljšanje njihovih prog neposredno do meje. Pri tem sta sicer uspeli, vendar avto-

V A B I L O

Ob 25. obletnici izseljevanja koroških Slovencev bo
v nedeljo, dne 23. aprila 1967 ob 14.30 uri
v veliki dvorani Doma glasbe v Celovcu

spominska proslava

z govori, pevskim nastopom in recitacijami, na katero vljudno
vabimo vse naše rojake.

Vstopnice so v predprodaji pri krajevnih SPD in v knjigarni
„Naša knjiga“ v Celovcu, Wulfengasse. Prireditveni odbor

Slovensko prosvetno društvo „Zarja“ v Železni Kapli

V A B I L O
na igro
P R E V A R A

v soboto, 1. aprila ob pol osmi uri zvečer pri Raztočniku v Lepeni

v nedeljo, 2. aprila ob pol treh popoldne pri Voglu v Št. Primožu

Velikonočni promet in nezgode so se držale v normalnih mejah

Sončna Velika sobota in Velikonočna nedelja sta zvalili veliko število avtomobilistov na izlete in obiske. Do pričakovane gnječe na cestah vendar v deželi ni prišlo. Tudi na mejnih prehodih promet ni bil mnogo večji od lanskega. Skozi predor v Visokih Turah med Böcksteinom in Mallnitzom so sicer pripeljali za 16 odstotkov več avtomobilov kot za časa lanskega velikonočnega praznovanja, vendar je njihovo skupno število v štirih dneh doseglo le okroglo 6000 vozil. Spričo napetega gospodarskega položaja so pričakovani velikonočni turisti s severa raje ostali doma.

Promet na mejnih prehodih v Italijo je bil slabši od lanskega. V vlakih proti Italiji so v Podkloštru našli le 4679 potnikov, lani pa so jih našli 6876. Tudi na mejnem prehodu na Vratih je bil promet s 63.772 potniki v 16.716 motornih vozilih slabši. Temu nasproti se je letos povečal promet na mejnih prehodih proti Jugoslaviji. V Področici so n. pr. našli 15.187 potnikov, pri Ljubeljskem predoru pa okroglo 20.000 v 5000 motornih vozilih.

Z dokaj normalnim prometom so se tudi prometne nezgode v deželi držale v navadnih mejah. Več oseb je bilo sicer pri tem poškodovanih, na prazniški promet je vendar odpadla na cesli le ena smrtna žrtev.

Kakor vsako leto je tudi letos streljanje z velikonočnimi topiči zahtevalo svoje žrtve. Pri tem streljanju se je po dosegljivih vesteh ponesrečilo 7 oseb, od tega 3 po naših krajih. V Podravljah je 22-letni Günther Kummer utrpel po-

škodbe na obrazu in rokah, ker je topič predčasno eksplodiral. Iz istega vzroka je utrpel težje poškodbe na očeh 51-letni Jakob Werkel iz Velikovca, v Mali vasi pri Globasnici pa 20-letni kmetijski delavec Lorenc Szabo.

S SEJE OBČINSKEGA SVETA V PLIBERKU:

Vrsta pomembnih sklepov

Sejo občinskega sveta občine Pliberk je na Veliki četrtek čakal dnevni red, ki je obsegal kar 33 točk. Ker je bila seja dobro pripravljena, je občinski svet skoraj vsa vprašanja rešil s soglasnimi sklepi v kratkem času štirih ur. Med drugim je zlasti sklenil

- uredbo o vzdrževanju bikov in plačilu skočin;
- načrt izvedbe preureditve mestnega kopaljšča in oddajo del domačim podjetjem;
- uvedbo odvoza nesnage po siste-

URADNE URE

zavoda za starostno zavarovanje delavcev

- 4. aprila v Šmohoru, uradno poslopje
- 5. aprila v Brežah, Olsstraße 256
- 11. aprila v St. Vidu ob Glini, Friesacherstr. 1
- 12. aprila v Spittalu ob Dravi, Lutherstraße 4
- 18. aprila v Beljaku, Kaiser-Josef-Platz 1
- 19. aprila v Wolfsbergu, Weyerplatz

povsod od 8. do 12. ure dopoldne.

Konzumne zadruge so vrnille 74 milijonov šilingov

Pri avstrijskih konzumnih zadrugah je že nekaj časa v teku izplačilo blagovnih povračil za leto 1966. Skupno bodo dobile gospodinjice v članjenih družin povrnjenih 74 milijonov šilingov, kar je za 5 milijonov šilingov več, kot za leto 1965. Ta znesek odgovarja vrednosti 1500 avtomobilov srednjega razreda.

Zneski blagovnih povračil pa so tudi drugače kar zavirljivi. Veliko gospodinjic je dobilo vrnjenih 750 šilingov, pa tudi število tistih, na katere je odpadel znesek 1000 šilingov, ni majhno. Vsekakor predstavlja že lepo naplacho za nakup hladilnika, električnega štedilnika ali podobnega sodobnega gospodinjjskega pripomočka. Večina gospodinjic se vendar poslužuje hranilnih knjižic pri konzumni zadrugi, na katere nalagajo vrnjene zneske, da si potem nabavijo večje potrebščine za svoje gospodinjstvo.

Kakor smo že pred kratkim poročali, je celovška konzumna zadruga svojim članicam tem potom za minulo leto vrnila 2,1 milijona šilingov, kar je za okroglo 100.000 šilingov več, kot za leto 1965. Še večji je znesek, ki ga je tem potom svojim članicam vrnila beljaška konzumna zadruga. Ta znesek, ki je že v celoti izplačan, znaša okroglo 2,5 milijona šilingov.

Na letošnjem lesnem sejmu bo precej novega

Letošnji 16. avstrijski lesni sejem v Celovcu bo postregel z vrsto novosti. Na tem sejmu se bo prvič predstavila Sovjetska zveza z reprezentativno razstavo svojega lesnega gospodarstva. Jugoslavija pričinja s povečavo svojega paviljona, načrti za paviljon Furlanije-Juljske krajine pa so tako

daleč dozoreli, da bo prišlo v kratkem do razpisa gradbenih del. Kakor je slišati, bo pri tem paviljonu šlo za posebno moderen objekt.

Letošnji lesni sejem v Celovcu pa bo tudi drugače postregel s pomembnimi novostmi in izpopolnitvami. Združenje tesarjev namerava v sodelovanju z zveznim svetom lesnega gospodarstva graditi informativni paviljon, v katerem bo tudi izven sedmih dni poučna razstava lesnega gospodarstva. Poleg tega je tudi v zadnjem času do uprave sejma pristopila vrsta privatnih podjetnikov s prošnjo za postavitev stalnega paviljona na razstavišču. S tem v zvezi je sedaj v pripravi celokupen načrt ureditve razstavišča.

Med podjetji, ki so prijavila svojo udeležbo na 16. lesnem sejmu, je vidno naraslo število podjetij, ki bodo razstavljala gozdarske stroje. Osrednji objekt lesnega sejma vzorčna moderna žaga bo letos spet deležna novih izpopolnitev. Splošni blagovni sejem pa je prostorninsko gledano že docela razprodan. Posebno razveseljivo je, da bodo na tem sejmu prevladovala industrijska in obrtna proizvodna podjetja in da bo število razstavljajočih trgovcev v manjšini.

V prihodnjih dneh bo dobil avstrijski lesni sejem tudi novega last-

letošnjem proračunu. Sedaj občinski svet le še čaka na dodelitev sredstev deželne vlade za potrebe občine, nakar bo razpravjal o letošnjem dodatnem proračunu, ki se bo moral predvsem nanašati na gradnjo šol in cest ter na ureditev potokov. Vse to so ravno tako obsežne, kakor nujne naloge občine, ki občinskim očetom povzročajo velike skrbi.

POTOVANJE MED AVSTRIJSKIMI MESTI:

Letalo cenejšje od avtomobila

V prometu med glavnimi mesti avstrijskih zveznih dežel je potovanje z letalom AUA cenejšje od potovanja z lastnim avtomobilom. Tako stane potovanje iz Celovca na Dunaj z letalom 310 šilingov, z osebnim avtomobilom 1800 ccm pa po uradni kilometrini 575 šilingov. Potovanje na Dunaj traja vključno prevoza do letališča in od letališča v center mesta z letalom 2,40 ure, z avtomobilom pa 4,30 ure. Z železnico, s ka-

tero traja vožnja 5,20 ure, stane potovanje v 1. razredu 242 šilingov.

Potovanje iz Celovca v Graz stane z letalom 160 šilingov, z železnico 173, z osebnim avtomobilom pa 281 šilingov. Potovanje z letalom iz Celovca v Salzburg stane 215 šilingov, z železnico 173, z avtomobilom pa 548 šilingov, pri čemer so vračunani stroški prevoza avtomobila z vlakom med Mallnitzom in Böcksteinom.

Turistični tečaji

Inštitut za pospeševanje gospodarstva pri koroški zbornici obrtnega gospodarstva prireja v aprilu s področja turizma naslednje tečaje:

- CELOVEC:
- 3. aprila ob 9. uri štirimesečni tečaj o knjigovodstvu v gostinstvu.
- 3. aprila ob 9. uri dvainpolnednevni tečaj o specialitetah pri jedilih.
- 6. aprila 9. uri dvodnevni tečaj o miksanju pijač z mlekom.

- 10. aprila ob 9. uri dvainpolnednevni tečaj za uslužbence v espresso in baru.

- BELJAK:
- 10. aprila ob 9. uri dvainpolnednevni tečaj o specialitetah pri jedilih (tečaj bo na okrajnem uradu trgovske zbornice).
- 10. aprila ob 9. uri poldnevni tečaj o gostinskih specialitetah (tečaj bo v hotelu Galob v Maloščah).
- 10. aprila ob 19. uri dvoječni tečaj „zajtrk za gosta“ (tečaj bo v hotelu Galob v Maloščah).

Nov letalski red AUA

Jutri stopi nov letalski red letalske družbe AUA v veljavo. Po tem letalskem redu bo na progi Celovec—Graz—Dunaj in nazaj 44-sedežno letalo tipa Belvedere zletelo iz Celovca vsak dan ob 6.20 uri proti Dunaju. Na Dunaju bo letalo pristalo ob 7.50 uri. Z Dunaja bo letalo zletelo ob 19.00 uri in pristalo v Celovcu ob 20.35 uri.

Od Celovškega sejmkega in olupševalnega društva ga bo prevzela v ta namen ustanovljena družba z omejenim jamstvom.

V A B I L O

Član Slovenskega okteta Tone Kozlevčar bo imel predavanje z diapozitivi

SLOVENSKI OKTET KRIŽEM KRAŽEM PO SVETU

● v soboto, 1. aprila ob pol devetih zvečer pri Voglu v ŠT. PRIMOŽU

● v nedeljo, 2. aprila ob pol treh popoldne v gostilni pri Mežnarju na RADIŠAH ob osmih zvečer pri Tišlarju v ŠT. JANŽU V ROŽU

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

BLAČE. — Občina gospodari iz rok v usta, bi lahko rekli po zadnji seji občinskega sveta. V proračunu za leto 1967 je predvidenih le 466.000 šilingov dohodkov, izdatki bodo vendar znašali 713.000 šilingov. Pri tem nima občina letos v načrtu nobenih gradbenih del.

CELOVEC. — Tovarna strojev 2 milijona šilingov gradila lastno za tiskanje tkanin Zimmer bo za šolo za svoje vajence. Podjetje, ki je imelo lani 70 milijonov šilingov prometa, pri čemer je na izvoz odpadlo 95 % prometa, gradi v Metlovi svojo podružnico. Tovarna v Metlovi bo zgotovljena do jeseni in bo v začetku nudila zaposlitev 50, pozneje pa 100 delavcem.

ŽITARA VAS. — Zelo presečen je bil zadnje dni mali kmet in delavec Simon Wicher, ko mu je njegova krava povrgla kar štiri teleta hkrati. Eno od telet je vendar kmalu po rojstvu poginilo.

REBRCA. — Usoda tovarne celuloze je še vedno negotova. Švicarski interesi so znova zaprosili za podaljšanje roka za dokončno ureditev prevzema tovarne. Medtem pa je bilo ugotovljeno, da bi tovarna lahko delala brez izgube, če bi bili črtani stari dolgovi.

METLOVA. — Nepredvidno ponočno divjanje s avtomobilom na cesti je bilo vzrok, da je 20-letni Jože Miklav iz Prible vasi pri prometni nezgodi utrpel težke poškodbe. Vozil se je z 21-letnim Kristijem Opetnikom, katerega avtomobil je prišel zaradi prevelike brzine s ceste in se parkrat prevrnil.

PLIBERK. — Poštna uprava je 28. marca odprla novo avtobusno progo. Poštni avtobus vozi sedaj redno na progi Pliberk—Bistrica—Gonovec.

MARIJA VOGELNIK:

Čudežna rdeča cvetlica

Za našo malo deklico, ki je morda v šoli še za silo pridna, hodi nered. Vse, kar ji pride v roke, nekje obleži ali pa se zgubi. Zdi se celo, da igrače in knjige in papirji in obleke in jopice in majice in nogavičke in smeti kar tečejo in se obešajo okrog nje po stolih, plezajo na mizp, se prevračajo po tleh. Res namreč ni verjetno, da bi ves nered, ki jo obda takoj povsod, kamor pride, ustvarjali samo njeni dve ročici.

Mama male deklice je v skrbeh in tarna: Kaj bo s teboj! Le kako boš živela, ko jaz ne bom več mogla hoditi za teboj in pobirati tvojih dlak?

Včasih se tudi razjezi in govori: Nisem vendar tvoja služkinja, da bi le tebi stregla in pospravljala za teboj ves dan.

Nekoč pa se je zgodilo...

Kaj?

Čudež, pravi čudež!

K mami male deklice je prišla prijateljica na obisk. S seboj je prinesla veliko lepo cvetlico. Tako v lončku, s koreninami in koreninami, s koškom zelenih listov; nad njimi pa so se kot metulji zibali živordeči cvetovi. Lonček je stal na mizi in cvetovi so prikimali vsakomur, ki je prišel mimo.

Mala deklica se je zagledala v rdeče cvetove nad zelenimi listi in jih vzljubila.

Vzljubila je v njih slutnjo življenja, vzljubila lepoto barv.

Mama, daj jo meni! Zalivala jo bom in na mizi zraven moje postelje bo stala. Hvala lepa, mama!

In potem?

Zaplahutala so vrata omare, zaškripal je stari predalnik, zaropotali so čevljički, zašumela je metla, kovinasto je udarjala smetišnica ob tla. Male ni bilo vse dopoldne iz sobe. Popoldne je odšla v šolo. Mama se je odpravila pospravljat za njo sobo, kot po navadi pač. Odprla je vrata in ostrmela: vse pospravljeno, pometeno, spraseno, parket blesteč, na mizi prelikan prt, okviri slik čisti. In sredi tega vznemirljivega reda je žarela cvetlica, njeni rdeči metulji so prikimali.

Čudež, pravi čudež.

Kajti od takrat je soba male deklice vedno prva pospravljena, prva pometena in čista in lepa. Vsa hiša se zgleduje po njej. Mama pa vsak dan skrivaj pogleda, če ima cvetlica dosti vode, ker se boji, da ne bi usahnila — saj z njo bi lahko ovenel tudi red v sobi male deklice.

No, do danes mala deklica še ni enkrat ni pozabila zaliti svoje cvetlice.

O zvončku in trobentici

Zvonček in trobentica sta se nekoč prepirala, komu pripada ime prvi spomladanski cvet. Zmenila sta se, naj ima prednost tisti, ki bo ob koncu zime najprej oznanil pomlad. Tisto zimo sta slabo spala. Komaj sta čakala, da skopni sneg. Vsak je hotel biti prvi.

Trobentica je bila zelo nestrpna. Takoj, ko se je stopil sneženi mož zadaj za hišo in ko so sončni žarki ogreli njeno posteljico, se je dvignila. Svojo trobentico je naperila proti nebu in se oglasila z velikim hrupom: „Pooo-pooo — po-mladi!“

Prihitei so radovedni metuljčki, krožili okoli nje in se veselili oznanila lepe pomladi. Rekli so: „Lepo trobiš, trobentica, toda to nam je povedal zvonček že pred mnogimi dnevi.“

Trobentica kar ni mogla verjeti. Ozrla se je in onstran grma zagledala zvončka. Visoko je imel obešen svoj zvon in zvonil je, da ni bilo ne konca ne kraja: „Boom, bom, pomlad, po-mladi!“ Potem je še dejal trobentici: „Jaz sem bil prvi, utrudil sem se že od zvonjenja.“ Spoznala je, da jo je zvonček prehitel. Ni čakal, da je skopnel sneg.

Nastal je hud spor. Zvonček je trdil, da je bil on prvi, trobentica pa mu je očitala prevaro. Prepirala sta se vedno huje, bilo je tako zvonjenje in trobljenje, da se je zbudilo vse naokoli. Za metuljčki so prišle še čebelice, ptički, mravlje in martinčki. Niso mogli odločiti, kdo je bil prvi.

Tedaj se je izpod bližnjega grma oglasil feloh. Glava, ki je bila že na pol ovenela, je kimala na visokem, debelem stebelu. Dejal je: „Počasi, počasi, vidva tam. Jaz sem bil prvi!“

Ves zbor od metuljčkov je pritrdil. „Res je, feloh je bil prvi!“

Zvonček in trobentica sta bila hudo užaljena. Od takrat jih ni nihče več slišal zvoniti in trobiti.

POMLAD

Glejte, že se v zlatem vozu pelje k nam pomlad iz dežele za oblaki, kjer je sončni grad. Vefer pot pred njo pometa, zvonček ji zvonil in škranček pesem krasno in v pozdrav žgoli.

Kako je nastala naša zemlja

(SLOVENSKA PRAVLJICA)

Najprej je bila zemlja pusta, samo kamenje, nikjer ni bilo nobenega drevesa, nikjer travne bilke. Sonce je gledalo vse to in Zemlja mu ni bila prav nič všeč. Tedaj je reklo svojemu zlatemu petelinu:

— Leti, petelin, in naredi nekaj, da bo Zemlja ozelenela in rodila.

Petelin je zletel na Zemljo, naredil si je v duplini gnezdo in znesel tam dve zlati jajci. Eno jajce je razbil in iz njega je poteklo sedem rek.

Reke so zemljo napojile in na nji je zrasla trava in drevesa, na drevesih jabolka in fige, bel kruh, vse, kar si grlo poželi.

Ljudje so živeli na Zemlji kot v raj. Vse, kar so potrebovali, je raslo na drevju, le roke so iztegovali po dobrotah. Zlati petelin pa jim ni kikirikal, da bi ljudje vedeli, kdaj morajo vstati, kdaj jesti in kdaj ležati v postelje spat.

Toda ljudje so se dobrega prevzeli. Rekli so: — Počemu naj poslušamo petelina, počemu naj delamo vse po njegovem kikirikanju. Kakor se nam ljubi, tako bomo vstajali, jedli in hodili spat.

Ko je zlati petelin to slišal, je žalostno zakikirikal in odletel nazaj k Soncu na nebesni obok. Ko je petelin odletel, so šli ljudje pogledat v votlino in našli tam drugo zlato jajce. — Le kaj je v tem zlatem jajcu? To moramo pogledati, so rekli in razbili jajce. Iz njega se je privalila sila temne vode, poplavlila ves svet in vsi ljudje so potonili.

En sam človek je ostal in ta je bil Slovenec. Splezal je na vinsko trto, ki je še štrlela nad vodo in klical na pomoč.

— Kaj pa hočeš? se je nekdo oglašil ob njem. — Oh, Kurent, reši me, če ne bom utonil.

— Dobro, je dejal Kurent. — Pomagal ti bom. Ti pa mi boš pomagal ujeti zlatega petelina.

Človek — Slovenec mu je to obljubil in Kurent je potegnil vinski trs prav do neba. Tako visoko pa mračne vode niso narasle in Slovenec je ostal živ. Devet let in en dan se

je oklepal vinske trte in se je hranil z grozdnicami jagodami.

Ko so se slednjič vode odtekle, je dejal Kurent, da pojde lovit zlatega petelina. Vzel je lok in izstrelil puščico, toda do Sonca ni šinila. Nato je vzel lok še človek in ker je bil zelo močan, je šinila njegova puščica prav na Sonce in zadela zlatega petelina. Nato sta človek in Kurent petelina spekla in pojedla.

Nato je Kurent stisnil vino iz grozdja. Komaj se ga je človek napil, je koj trdno zaspal. Spal je in spal, se v spanju premetaval, padel s skale in se hudo potolkel. Od takrat je človek izgubil svojo moč.

PETELIN IN LISICA

Stari petelin je čepel na veji in stražil kokoši, da jih ne bi ujela in podavila lisica. Res se je zvitoropka pritihovala do kurnice, ko pa je opazila petelina, ga je nagovorila s prijaznim glasom: „Kako sem vesela, da sem te našla! Moram ti sporočiti veselo novico: med živalmi je sklenjen trajni mir in poslej ne bodo več napadale druga drugo. Zato skoči dol k meni, da se objameva in poljubiva.“

Izkušeni stari petelin pa ji je modro odgovoril: „Zelo sem srečen, da je sklenjeno to trajno premirje. Takoj pridem k tebi, samo tam vidim dva hrta, kako tečeta sem. Bržkone prinašata prav isto veselo novico. Počakajva ju pa se bomo vsi skupaj poljubili.“

Lisica se je ustrašila vesti, da prihajajo psi, in je urno odgovorila: „Veš, zdajle res ne utegnem čakati, morda pa psa sploh še nista slišala novice o trajnem miru.“ In je zbežala kot blisk.

Petelin se je zasmejal in ji zavpil: „Ej, prebrisana zvitoropka, hudo je, če ena laž naleti na drugo!“

ROBERT MERLE

27

„Ne.“

Očala sem si potisnil na čelo.

„Zakaj ne?“

Zazdela se mi je, da je za svoj poklic malce preveč radoveden, zato sem odgovoril hitro in na kratko:

„Spremenil sem svoj filozofski nazor.“

Uslužbenec je pogledal svojega tovariša in skozi zobe zamomljal: „Spremenil je svoj filozofski nazor!“ — Mož z belimi lasmi je privzdignil obrvi, na pol odprl usta ter zavrel z glavo na levo in potem na desno. Uslužbenec z očali se je spet obrnil k meni.

„Pa počakajte na naslednji popis. Takrat boste lahko registrirali svoj izstop iz Cerkve.“

„Ne bi rad čakal dve leti.“

„Zakaj ne?“

Ker nisem nič odgovoril, je nadaljeval, ko da bi bilo najinega pogovora konec:

„Prav, potem se ta stvar tako ne mudi.“

Posvetilo se mi je, da moram svoji neučakanosti dati neko administrativno podlago, zato sem rekel:

„Nobenega smisla nima, da bi še dve leti plačeval svoje verske dajatve, če nisem pripadnik nobene vere.“

Uslužbenec se je vzravnal na stolu, pogledal svojega tovariša in oči za naočniki so mu zažarele.

„Sicher, sicher, mein Herr, seveda ne boste dve leti plačevali verskih dajatev, toda predpisi so predpisi...“

In svoj kazalec je naperil proti meni.

„Plačali pa boste odškodnino, ki je veliko višja kakor verski davek.“

Zlezel je v dve gubi na svojem stolu in me zmagoslavno pogledal. Mož z belimi lasmi se je posmehnul.

In suho sem odbrusil:

„Nič zataj!“

Uslužbenčeva očala so poblisnila, mož je stisnil ustnice in pogledal svojega tovariša. Potem se je sklonil, vzel iz predala tri formularje in jih položil — pravzaprav vrgel — na pulc.

Vzel sem formularje in jih skrbno izpolnil. Ko sem vse napisal, sem jih vrnil uslužbencu. Pregledal jih je, malo počakal, potem pa na glas in s skrivljenimi ustnicami prebral:

„Konfessionslos aber Gottgläubig. Je res tako?“

„Je.“

Vrgel je pogled proti svojemu tovarišu.

„Ali je to... vaše novo filozofsko prepričanje?“

„Da.“

„Prav,“ je rekel in zganil formularje.

„V pozdrav sem mu pokimal. Ni me maral videti. Gledal je svojega tovariša. Obrnil sem se na petah in krenil proti izhodu. In slišal sem, kako je za mojim hrbtom zamrmral: „Spet eden iz liste nove zalege.“

Ko sem se znašel na ulici, sem iz žepa potegnil Völkscher Beobachter in še enkrat prebral naslov uprave. Bilo je precej daleč, vendar ni bilo misliti, da bi stopil na tramvaj.

Hodil sem skoraj tri četrt ure. Pot me je že izčrpavala. Prejšnjega večera sem se moral odpovedati večerji. Opoldan mi je Siebert dal pol svojega kosila in posodil nekaj mark. Ko sem odšel z gradbišča, sem si kupil kos kruha. Lakota pa se je začela spet oglašati in v nogah sem čutil slabost.

Dežurna pisarna stranke je bila v prvem nadstropju. Pozvonil sem, vrata so se na pol odprla in v špranji se je prikazal neki temnolas mladenič. Njegove oči so se svetile in me pozorno gledale.

„Želite?“

„Rad bi se vpisal v stranko.“

Vrata se še niso odprla do kraja. Za temnolasim mladeničem sem opazil hrbet nekega drugega mladega možkega, ki je stal pri oknu. Sonce je napravilo okrog njegove glave rdečkast obstret. Čez nekaj trenutkov se je rdečelasi mladenič pri oknu obrnil, pomignil s palcem in rekel:

„Že v redu.“

Tedaj so se vrata do kraja odprla in vstopil sem. Sprejel me je ducat mladeničev v rjavih srajcah. Temnolasi fant me je prijel za roko ter mi skrajno sladko in olikano rekel: „Izvolite z mano, prosim.“

Odpeljal me je k manjši mizi in sedel sem. Dal mi je nek formular in pričel sem ga izpolnjevati. Ko sem vse napisal, je temnolasi fant vzel formular in z njim odšel — spretno se je zvijal med mizami — na drugo stran sobe. Njegova hoja je bila živahna in sila elegantna. Prišel je do nekkih sivih vrat in izginil za njimi.

Oziral sem se okrog sebe. Sobana je bila velika in svetla. Takole s kartotečnimi škafliami, s pisalnimi mizami in pisalnimi stroji je bila na prvi pogled podobna kateremu koli poslovnemu prostoru. Vzdušje v tem prostoru pa ni bilo uradniško.

Dobro premislimo, preden sadimo krompir

Čas krompirja, ko je bil najbolj izdatna poljščina, je po večini naših krajev minul. Na eni strani zadnja leta povpraševanje za jedilnim in industrijskim krompirjem očitno popušča. Njegova cena na trgu razen izjem nikakor ni več takšna, da bi bilo pridelovanje še posebej vabljivo. Na drugi strani pa sta kmetijska znanost in tehnika v zadnjih letih omogočili, da je postala koroza tudi za številne kmetovalce naših krajev tista poljščina, ki več donaja kot krompir in ki zahteva manj dela od njega.

V času naraščajočega pomanjkanja ročne delovne sile na kmetih je pridelovanje krompirja čedalje večje breme. Zaradi tega je v zadnjem desetletju njegova površina nazadovala od 12.850 na 9501 hektarjev. Padla je za dobro četrtino. To nazadovanje je šlo v celoti na račun poznega krmnega in industrijskega krompirja, ki je v ceni vedno bolj zaostajal za zgodnjim jedilnim krompirjem. Tega je bilo 1956 posajenega vendar-le 880, lani pa 905 hektarjev.

Z ozirom na to, da pridelovanje krompirja navzlic najpopolnejši mehanizaciji, ki je sploh mogoča, zahteva še vedno najmanj 200 ur ročnega dela po hektarju, dosežena cena ne krije več celotnih proizvodnih stroškov. Stroji za spravilo krompirja so namreč izredno dragi, poleg tega pa le malo kje v polni meri uporabni. Pa ne le v tem, vzrok za nazadovanje pridelovanja krompirja je tudi še drugje in sicer predvsem v naslednjem:

● njegovo seme je zelo drago, stane letos od 3375 do 4250 šilingov po hektarju;

● draga in zamudna je tudi njegova oskrba, zlasti škropljenje proti krompirjevemu hrošču in krompirjevi plesni, ki jih je treba ponavljati;

● krmljenje prašičev s krompirjem je na velikem delu in pride že marsikje dražje od krmljenja s koroza ali pa s sodobnimi združnimi krmnimi mešanici.

Spričo naglega izrojevanja krompirja je vedno znova potrebna saditev dokupljenega priznanega semenskega krompirja, če hočemo priti do donosov, ki bodo delo vsaj kolikor toliko poplačali. To seme pa je tako drago, kakor nobeno drugo seme. Seme žita stane po hektarju le okroglo 500 šilingov, seme hibridne koroze za zrnje pa je še cenejše. Ker seveda žita brez okopavin trajno ne moremo dobro pridelovati, bo dosli boljše, če bomo letos pridelovanje krompirja omejili in namesto njega posadili hibridno koroza, ki daje tudi po naših krajih po 80 q zrnja po hektarju in ki na tej površini ob mehanizaciji njenega spravila zahteva le še okoli 60 ur ročnega dela. Donos zrnja v vrednosti 18.000 šilingov, ki nam

ga hibridna koroza lahko da, moremo ne glede na razlike v delu, ki ga zahteva, doseči šele, če po hektarju površine pridelamo najmanj 350 q krompirja, kar pa je po naših krajih zelo iluzorično.

Gotovo bosta naš svet in industrija škroba in alkoholnih pijač v naši državi krompir še dolgo potrebovala in se mu ne bosta odpovedala. Prav tako gotovo pa je tudi, da smo v naši proizvodnji krompirja in tudi na trgu za njim marsikaj zamudili. Ostal nam je takorekoč le še koroški trg, firolskega in vorarlberškega, pa tudi italijanskega pa so nam odvzele organizacije pridelovalcev krompirja na Zgornjem in Nižjem Avstrijskem in to zaradi boljše robe in boljše izenačenosti, predvsem pa zaradi lepše opreme o potrebi redukcije proizvodnje krompirja, potem postaja jasno, da je čas trgovanja z njim na daljše relacije za nami. V večjem obsegu se njegovo pridelovanje izplača le še v bližini industrije, ki v svojem območju krompir lahko predela.

Tako torej spoznamo, da moramo res dobro premisliti, preden bomo letos krompir sadili. Za krmljenje nas pride koroza cenejši, za njegovo prodajo pa imamo po zadnjih izkušnjah ugodne pogoje le, v kolikor ga lahko spravimo kot jedilni krompir v denar. Pri tem si moramo biti na jasnem, da bo treba letos saditi predvsem jedilne sorte. Od zgodnjih so to Erstlinge, Saskia in Sirtema, od poznejših pa Fina, Lori, Grata in Isola, ki so vse rumene barve. (bl)

Osuševanje manjših zemljišč v letu 1968

Urad koroške deželne vlade, oddelek 25 M, poziva vse kmetovalce, ki nameravajo v prihodnjem letu osušiti manjša zemljišča, da najpozneje do 15. aprila tega leta vložijo zadevne prošnje. Formularji za prošnje so na razpolago pri okrajnih kmečkih zbornicah. Istovčasno z vložitvijo prošnje je treba na konto koroške deželne vlade pri Koroški hipotečni banki, čekovni račun št. 16.305 subkonto št. 15.018 vplačati 200 šilingov kot prispevek za projektiranje.

Prošnje, ki bodo vložene do 15. aprila t. l. in s katerimi je bil vplačan tudi zgornji znesek bodo upošteevane pri osuševanjih, ki so predvidena v prihodnjem letu. Tekom poletja in zime bo pristojni vodogradni urad izdelal projekte, s čemer bo omogočeno, da se bo osuševanje lahko pričelo prihodnjo pomlad. Prošnje, ki bodo s prispevkom vložene šele po 15. aprilu, v prihodnjem letu ne bo mogoče upoštevati.

Za osuševanje so po določilih zakona o pospeševanju vodogradenj predvidene subvencije, pri čemer bosta glede višine vendar merodajna gospodarski položaj prosilca in gospodarska vrednost osuševanja.

Subvencije za kultiviranje kmetijskih zemljišč

Zvezno ministrstvo za kmetijstvo in deželna vlada sta letos zagotovila subvencije za kultiviranje kmetijskih zemljišč. Z obdelavo zadevnih prošenj je pooblaščen koroška kmetijska zbornica, oddelek za rastlinsko proizvodnjo. Prošnje je treba vendar vložiti najpozneje do 15. aprila pri pristojni okrajni kmečki zbornici, kjer so na razpolago tudi potrebni formularji.

- Subvencionirane bodo predvsem melioracije
- po zložitvi kmetijskih zemljišč, kjer je potrebno odstraniti opuščena poljska pota ter jarke ali brežine, ki otežkočajo obdelovanje;
- po končanem osuševanju kmetijskih zemljišč, če so potrebne za zboljšanje njihove rodovitnosti;
- za zboljšanje neproduktivnih in slaborodovitnih zemljišč, zlasti stelnikov, košenic in zanemarjenih pašnikov, katerih produktivnost je mogoče brez osuševanja zboljšati;
- za odstranitev brežin, delo ovirajočih hribočkov na zemljiščih, opuščenih potov, kameinja in skal, ki ovirajo sodobno obdelavo;
- v zvezi s trebljenjem gozdnih površin, gr-

mičevja in logov, če je bilo za njihovo spremembo v kmetijski svet dano potrebno dovoljenje;

- za odstranitev gruča s poplavljenih zemljišč.

V potek melioracije so vključeni tudi preor, gnojenje in zasvet teh zemljišč. Višina subvencije se bo v vsakem primeru posebej ravnala po višini skupnih stroškov melioracij, pri čemer bo upoštevan gospodarski položaj prosilca. Upošteevane pa bodo tudi prednosti, ki bodo z melioracijo omogočene. Prednost bodo imele melioracije, ki bodo z nizkimi stroški zagotovile največji gospodarski uspeh.

V kolikor melioracije ne bodo izvedljive z domačimi razpoložljivimi stroji, bodo na razpolago še stroji kmetijske zbornice.

Oddelek za rastlinsko proizvodnjo kmetijske zbornice priporoča, da bi krajevni kmečki odbori v svojem območju pridobili za izvedbo melioracij večje število kmetov, da bi bili tako potrebni stroji kar najbolje izkoriščeni, vseeno, če gre pri tem za stroje kmetijske zbornice ali pa bližnjega gradbenega ali podobnega podjetja. Ne glede na to pa je treba tudi v takih primerih prošnje vložiti že do 15. aprila, kajti zbornica poznejših prošenj iz ene in iste občine ne bo upoštevala, ker je to zaradi skupnega načrta melioracij praktično nemogoče. Pri poznejših prošnjah tudi ni mogoče misliti na doseg drugega zagotovljenih subvencij.

samo glave, obrnil se je z vsem gornjim delom telesa, ko da bi imel vrat zvarjen z rameni.

„Preveri.“

Freddie je sedel za neko mizo in odprl prvo kartotečno škatlo. Obersturmführer je spet položil svoj kratki kazalec na formular.

„Turčija?“

„Jawohl, Herr Obersturmführer.“

„S kom?“

„Komanadant Herr Rittmeister Günther.“

Freddie je vstal od mize.

„Siebert je vpisan.“

Debeli kazalec je preskočil nekaj vrstic.

„Tako! Korpus prostovoljcev!“

Zdaj ni bil njegov obraz več zaspan.

„S kom?“

„Oberleutnant Rossbach.“

Obersturmführer se je nasmehnil, oči so mu zasijale v špranjah in sladkosnedno je potisnil spodnjo ustnico naprej.

„Baltik? Ruhr? Gornja Šlezija?“

„Povsod.“

„Gut.“

Potrepljal me je po rami. Mladeniča, ki sta stala zraven mene, sta se obrnila in stopila nazaj v skupino. Obersturmführer se je sceloma obrnil k Freddieju.

„Napravi mu začasno izkaznico.“

Špranja na očeh so se zožile. Njegov obraz je postal spel zaspan.

„Najprej boste pripravnik SA. Potem, ko bomo videli, da ste sposobni, boste položili prisego Führerju in sprejeti boste v SA. Si lahko kupite uniformo?“

„Žal ne.“

[Se nadaljuje]

ZELENO POROČILO ZA 1965 POTRUIJE:

Preusmeritev gorskih kmetij na govedorejo zagotavlja najvišje dohodke

Na poti preusmeritve gorskih kmetij se že leta sem poudarja, da je travno-pašno gospodarstvo v stanju, da najbolj olajša in poceni delo in da istočasno zagotavlja najvišje in najbolj stanovitne dohodke. To je bilo tudi v vsakem primeru posebej dokazano, kakor je bilo tudi dokazano, da v gorskem svetu kmetovanje z žitom in okopavinami dela ne poplača in da prinaša samo izgube.

Najbolj očitno potrdilo tega je dalo „zeleno poročilo“ za leto 1965, ki ga je kmetijsko ministrstvo lani jeseni predložilo parlamentu skupno s predlogom „zelenega načrta“ za leto 1967. Na podlagi knjigovodskih ugotovitev je v tem poročilu rečeno, da je bil v zadnjem letu 1965 obratni dohodek na polnovredno delovno silo na kmetijah v ravninskih predelih Nižje Avstrijske, ki se bavijo z žitom in okopavinami, nižji od leta 1964, medtem ko je bil na kmetijah področja visokih alp, ki se bavijo zgolj s travništvom in pašništvom ter z govedorejo, znatno višji.

V ravninskih predelih Nižje Avstrijske je obratni dohodek po delovni sili padel od 29.655 šilingov leta 1964 na 24.146 šilingov leta 1965. V isti primerjavi se je na področju visokih alp dvignil od 21.374 na 23.530 šilingov. Iz tega lahko znova sklepamo, da je travnati svet ob ustreznih rabi in intenzivnosti proti vremenskim neprilikom najbolj odporen in da daje tudi že v letu, kakor je bilo 1965, najbolj stanovitne donose in dohodke, če je istočasno zagotovljeno primerno konzerviranje trave in sena (siliranja in prevetravanje na skednju). Po tej poti se je na področju visokih alp obratni dohodek na delovno silo povečal od 14.425 šilingov leta 1958 na 23.530 šil. leta 1965.

Mladi ljudje, ki so stali v tem prostoru, so vsi imeli na sebi rjavo srajco, čezramni jermen in škornje. Kadili so in se pogovarjali. Eden izmed njih je bral časopis. Drugi niso počeli nič posebnega, a človek je kljub temu imel vtis, da niso brez dela. Vsem se je z obraza bralo nekakšno pričakovanje.

Vstal sem in opazil, da je v ozračju nastala nekakšna napetost. Pogledal sem po mladeničih v rjavih srajcah. Zdelo se je, da se nihče izmed njih ne zmeni zame, vendar sem imel občutek, da jim ni ušel niti najmanjši moj gib. Stopil sem proti oknu, se s čelom naslonil na okno in čez nekaj trenutkov me je pričelo pošasno zavijati po želodcu.

„Lepo vreme, nicht wahr?“

Obrnil sem glavo. Zraven mene je stal rdečelasi mladenič, in to tako blizu, da sem na boku čutil njegovo roko. Široko in prisrčno se je smehljaj, toda njegove oči so bile resne in prozorne. Rekel sem „ja“ in se spet ozrl na ulico. Spodaj na pločniku je kakor stražar hodil gor in dol neki droban mladenič v rjavi srajci in z brazgotino čez obraz. Ko sem bil vstopil v to hišo, ga nisem opazil. Na pločniku onkraj ceste sta stala dva mlada moža in gledala neko izložbo. Kdaj pa kdaj sta se obrnila in s pogledom oplazila tovariša nasproti. V naslednjem trenutku mi je želodec slisnil krč in v glavi mi je zazijala praznina. Pomislil sem, da bo bolje, če sedem. In obrnil sem se na petah. V vsem ozračju je bila prav takšna napetost kakor v meni. Pogledal sem mladeniča v sobi. Nihče me ni opazoval.

A nisem dolgo sedel. Mala siva vrata na koncu sobe so se sunkoma odprle in prikazal se je temnolasi mladenič. Takoj nato pa se je mladenič hitro in okretno umaknil in na prag je stopil neki mož približno štiridesetih let. Bil je nizke, čokate postave, zaripel v obraz. Mladeniči so udarili s petami in dvignili desno roko. Tudi čokati možak je dvignil desnico, jo odsekano spustil ter nepremično obstal na

pragu. Obšel me je z bežnim, a prodornim pogledom, ko da bi pobrskal po spominu in se vprašal, ali me je že kje videl. Rjava srajca se mu je napejala na mogočnih prsih, imel je sila kratko pristrizene lase in njegove oči so se izgubljale pod napihnjnimi vekami.

Stopil je naprej. Njegovi koraki so bili težki, pri hoji se je za spoznanje pogugaval naprej in nazaj. Ko je bil dva metra pred mano, sta iz skupine mladeničev stopila dva in se brez besed postavila zraven mene.

„Freddie?“ je rekel čokati mož.

Temnolasi mladenič je udaril s petami.

„Jawohl, Herr Obersturmführer?“

„Formular.“

Freddie mu je podal formular. Obersturmführer ga je prijel s svojo velikansko roko in nanj položil kazalec druge roke.

„Lang?“

Stopil sem v pozor in rekel:

„Jawohl, Herr Obersturmführer.“

Njegov kratki, lepo negovani in topi prst se je sprehajal po vrsticah formularja. Potem je mož privzdignil glavo in me pogledal. Oči pod njegovimi napihnjnimi vekami so gledale kakor skozi špranjo. Imel je čemer in zaspan obraz.

„Kje ste zaposleni?“

„Na gradbišču Lingentfeler.“

„Ali je kdo izmed vaših tovarišev že vpisan v stranko?“

„Eden je, mislim.“

„Niste prepričani?“

„Ne. Vendar pa prebira Völkischer Beobachter.“

„Kako se piše?“

„Siebert.“

Obersturmführer se je obrnil k Freddieju. A ni zavrel

JANEZ SVAJNCER:

Pomlad na hribu

Pomlad. Naznanili so jo vetrovi z gora. Neke noči so jo ponesli na vse strani. Močno bučanje je grozilo, da bo trhle hiše na hribu zravnalo z zemljo. Potlej so vetrovi zapihali rahleje. Trkali so na polkne. Otroci so se budili in spraševali matere, kdo zavija okoli hiš. »Veter joče,« so rekle matere.

Burgl je obstal na pragu, kot da se ne more odločiti, ali naj gre iz hiše ali naj še ostane v njej, ker bi pomladanska mokrota lahko škodovala njegovi skrnini.

Po dvorišču se je cedila umazana voda izpod kupa snega, ki je ostal tam od Treh kraljev, ko so ga zgrebli s strehe.

Pomlad je bila tu. Podobna vsem pomladim v prejšnjih letih in vendar drugačna. Pri Burglovih so prejšnja leta šteli dneve, ko bo mati še lahko spekla kruh, moke je vedno zmanjkalo pred pomladjo, zdaj pa stari šteje dneve do prvega, ko bo pokojnina, deklinje pa sprašujejo na posestvu, kdaj se bo pričelo delo, ker so se odvadile živeti brez rednega dela in seveda brez plače.

Napotil se je od kože po hribu. Nad vinogradom je postal. Spomnil se je na leta, ko je pomagal z očetom rigolati del hriba, ki je bil obraščen z redkim grmičevjem, med katerim so se poleti plazili zeleni kuščarji in modrasi. Nič priča ni bila od vročine ožgana zemlja in njegov oče je rekel, da bi jo le vinograd lahko rešil ter naredil iz nje rodovitno svet. Ko je jeseni z dreves odpadlo listje in ga je veter raztrosil po bregu, je prišel gospodar v kočjo in rekel: »Rigolali bomo.«

Očetu je pomagal rigolati. Pri de-

lu je odraščal v moža. V vinogradu je zraslo močno trsje. Vsako leto rodi, a po očetovih žilah se že davno več ne pretaka kri.

Pobožal je najbližji trs in se napotil dalje. V gozdu je srečal Lojza. Počakal ga je pri drevesu, poleg kolovoza, dokler nista konja obstala z vozom tik njega.

»Dobro jutro,« je pozdravil Lojz. Stal je na vozu, napenjal vajeti in z bičem švrkal po živalih.

»Zgoden je. Kaj pa pelješ,« je bil radoveden Burgl.

»Polovnjake smo naložili, pa so pretežki za ta kolovoz. Konja komaj vlečeta v breg.«

»Pelješ vino v klet?«

»Polovnjaki so prazni. Na vrh spravljamo prazno posodo, navzdol vozimo vino. Vi tam v vrhu bi najbrž radi, da bi pijača ostala v vaših kletih.«

»Ti bi nam jo že pustil, saj vem, a oni ne dovolijo. Tudi mi smo nekoč ubogali gospodarja.«

Lojz je skočil z voza, odrezal v grmu šibo in z njo štrkal blato s kolesa. Po kolovozu je še prazen voz težko speljal.

Burgl je opazoval fanta, njegovo usločeno telo, njegove napete roke, urne in gibčne za dva. Stal je ob konjih, ki se jima je koža na hrbtih svetila in sta bila lepo zalita. »Ovsa se ti ne smili natresti v krmo.«

»Zakaj bi se mi oves smilil? Zato ga imamo, da ga nasujem v jasli.«

»Ti ne branijo razvajati žival?«

»Le kdo bi mi branil?«

»Tisti vaš gospod v pisarni, ki se je od nekod pritepel v našo faro. Ljudje govorijo, da se obnaša, kot da bi bilo vse njegovo. Naše deklinje

seveda niso nič rekle, to sem slišal od drugih.«

»Vam se dobro godi. Pokojnino imate in s tem ste rešeni vseh skrbi. Kočo in tisto krpo zemlje okoli nje uživajte, ne da bi jo bilo treba odsluževati, samo zato, ker deklinje delajo na državnem.«

»No ja, saj nič ne rečem. Hotel sem pravzaprav, da bi se pomenila nekaj drugega. Zmeraj ne bova mogla odlašati.«

Lojz se je zravnil, zlomil šibo in jo vrge v praprot. Pogledal je Burgla in molčal.

»Sam veš, kaj si imel z mojo Lojziko in kako je z njo.«

»Ni se me branila.«

»Otroka imaš z njo. Dekle še vedno ne ve, pri čem je, jo boš vzela ali pustil.«

»Če bo deklina zdrava, bo zrasla. Toliko ji tudi kupujem, da ne bo skakala gola okoli hiše.«

»Vzemi Lojziko, da ne bo ostala z otrokom sama.«

»Ali sem že rekel kdaj, da je ne mislim vzeti?«

»Ne zameri, no, njen oče sem. — Zaslužiš še kar lepo, je rekla Lojzika. Le hrani denar, potrebovala ga bosta za pohištvo, za obleko in posodo.«

»Na vrhu me bodo pogrešali,« je rekel Lojz in nategnil vajeti. »Pa deklinico pozdravite,« je še rekel potem, ko sta konja potegnili in sopihala navkreber.

»Ne bo vzela Lojzike za ženo,« je vzdihnil Burgl, ko je voz izginjal za ovinkom.

Pri sosedu, kamor se je namenil Burgl, je bilo vse narobe. Sosed Drozg je stal med odprtimi vrati in vpil: »Živega me ne bodo spravili čez ta prag. Tu sem se rodil, tu hočem umreti.«

»Kaj se je zgodilo?« je vprašal Burgl in obstal na pragu.

Drozg se še zmenil ni za prišleca. Bliskal je z očmi — ležale so globoko pod gostimi vekami — posušena lica so mu trzala in mršave roke je opiral v podboje vrat. »To imam na stara leta,« je stišal glas.

»Povej že, kaj so ti napravili,« je hotel vedeti Burgl.

»Iz kočje me podijo. Oni tam doli, državnici.«

»Kaj ne poveš!« se je vznemiril Burgl.

»Rekli so, da bodo vzeli v hišo ljudi, ki bodo delali na državnem. Saj sami ne vedo, kaj bi sploh radi. Ko so hišo in vinograd vzeli k posestvu, sem jim lepo in po resnici povedal, koliko nas je pri hiši za delo. Oni so bili sladki kot med in so rekli, da se bomo že razumeli. Vidiš,

zdaj pa imam ta 'razumeli'. Iz hiše me mečejo na cesto.«

Burgla je novica presenetila. Končno tudi on živi na državnem. Danes mečejo iz hiše Drozga, jutri bodo morda njega. Ampak le zakaj ga podijo? Hiša je slaba. Kdo bi si le želel vanjo? Gotovo nikogar ne mika, da bi ga v velikem snegu stara bruna pokopala pod seboj.

»Nisem mislil, da se mi bo tako godilo na stara leta. Kam naj grem? Nobena hiša na hribu ni prazna, spodaj ob cesti tudi niso lačni nas siromakov. Če bi bil mlad, bi rad šel.«

»Ne ženi si tega tako k srcu. Mogoče so se zmotili in niso mislili tako hudo.«

»Ti praviš, da najbrž ni tako hudo? Kaj veš ti, ki dobiš vsak mesec denar, kako se danes živi na tem bregu. Pa še državni te puščajo v miru.«

»Kdo ti je rekel, da moraš iz hiše?«

»Pošto so mi poslali po Lojzu, po tistem, ki se je spečal s tvojo deklinjo. Naj se preselim, je povedal, ker posestvo potrebuje ljudi, ki bodo delali. Jaz tako nisem več za delo, starejša deklina je odšla v tovarno, mlajša pa bi rada bila gospodična doma.«

»Oglasi se v pisarni in jim povej, da bi bilo strašno grdo, če bi te selili iz hiše, kjer si preživel vse življenje, da je hiša stara in da bi rad delal, a ne moreš.«

»Ti imaš pokojnino, meni je ne privoščijo. Nimam pravice do nje, pravijo, ker sem na občini in na sodnji rekel, da nisem bil nikdar viničar, pač pa sem gospodarju plačeval stanovanje. Regratu so viničarijo z goricami kljub temu vzeli, jaz pa sem si s tistimi izjavami vse pokvaril. Na občini sem zaprosil za podporo. Misliš, da mi jo dajo? Naj otroci skrbijo zame, so mi odpisali.«

»Da te ni Lojz potegnil?«

»Zakaj bi me potegnil? Mar je njemu tega, kdo je v kočji, ki ni njegova.«

Ni me potegnil. Že deklini so rekli pred štirinajstimi dnevi, da bo morala prijeti za delo, ker potrebujejo delavce vsak dan in ne le dvakrat na teden. Kaj morem zato, če se je deklina spridila. Samo na fante misli in na lepe obleke, ki si jih ne more kupiti, ker je treba na bregu kupovati druge stvari.«

Burglu se je zdelo, da je Drozgov obraz postajal podoben glavi starega psa. Nekaj revnega je bilo v njem, oči so gledale sršče, vendar pa se je tudi v tem sršenju skrivala žalost zaradi občutka nemoči in starčevske odvečnosti. Sosedov obraz se je še bolj spotegnil in glas se mu je rahlo tresel, ko je dejal: »Tu sem zrasel, tu bi rad umrl. Nikdar ni bila moja ta hiša, a to je moj dom, ker mora vsak imeti nekje svoj kot, da se rodi in umre v njem.«

S temi besedami je Drozg vznemiril Burgla mnogo bolj, kakor ga je prej s svojim rohnenjem. Torej sosedov strah le ni prazen. On se je odpravil k njemu, da bi se pogovorila o tem in onem in se zahvalila nebu, ker jima je dalo dočakati novo pomlad. Doma deklinje direktorja posestva niso niti hvalile niti grajale. »Na pol gosposki človek je pač,« so imeli navado reči, »če bi zrasel na našem bregu, bi morda bil boljši ali celo slabši, ker bi se prevzel. Kdo ve?« Njemu se je nenadoma zazdelo, da ta Fajon, ki je prvi na državnem, ne more biti dober človek, ker bi sicer imel več srca tudi za stare ljudi in jih ne bi nekaj ur pred smrtjo podil na cesto, kakor se dogaja zdaj to z Drozgom in se bo morda še s kom, če bo šlo tako dalje. Lojz si tega o Drozgovih preselitvi menda ni izmislil. Kadar začnejo ljudje o nečem govoriti, potem to navadno postane resnica. Na Drozgovem mestu tudi njemu ne bi bilo lahko pri srcu. Nekateri stvari bo zdaj še težje razumel, čeprav ima pokojnino in deklinje zaslužijo na državnem toliko, da se oblačijo in pri hiši ničesar ne manjka.

»Pa srečno, Drozg, in nikar si ne ženi tega tako k sebi. Boš videl, da se bo vse nekako uredilo,« je hotel potolažiti sosedu, ta pa je bil zatopljen v svoje misli in v žalost ter ga ni slišal.

Ko se je Burgl vračal po hribu, se je iz domačega dimnika sukljal oblaček modrikastega dima. Vedel je: Anika bo skuhala žgance ali kašo. Odkar so si nekoliko opomogli, niso več jedli za zajtrk prežganke in

ISKRIVOSTI

• Kdor želi, da mu verjamejo, si mora obleči tako imenovano golo resnico.

Georg Mykes, angleški humorist

• Ni potrebno delati velikih stvari. Zadoštuje, da delate majhne stvari na velik način.

Erskine Caldwell, ameriški pisatelj

• Bogataši živijo nevarno, posebno še za mizo.

Gayhold Hauser, ameriški strokovnjak za prehrano

• Zadovoljstvo je tisti trenutek, ki traja med dvema nezadovoljstvom.

Agatha Christie, angleška pisateljica

za večerjo močnika. Dekleta so se najedla doma zjutraj in zvečer. Kosilo so nosile s seboj v cekarju. Popoldne so jedli sami, on, Anika in Lojzika Štefica.

Zdaj, ko je pomlad, se je zopet pričelo delo, ki ne bo končalo tja do zime. Dekline bodo odhajale vsak dan razen nedelje, kot so odhajale lani.

Tudi Drozg ne bo več žalosten, saj si je Lojz izmislil tisto o selitvi. Starega so poklicali na upravo posestva zato, da bi se pogovorili z njim o popravilu strehe na kočji.

Vse se bo ponavljalo, le njegova in Anikina leta se bližajo koncu.

Za dobro voljo

• Ali imate knjigo: 'Kako ostanem mlada in lepa?'

• Žal je trenutno ni na zalogi. Lahko pa vam jo preskrbimo, gospa.

• Kdaj bi jo lahko dobila?

• Čez kaka dva tedna.

• Ah, ne, toliko časa pa ne morem čakati.

• Mlad pesnik je z ženo povabljen na banket. Prijatelj mu čez nekaj časa navdušeno reče:

• Obleka, ki jo ima nocoj tvoja žena, je prava pesem!

• Še več, pravi kisló pesnik, šestnajst pesmi in štiri novele.

• Vidite tole kožo belega medveda na tleh? pripoveduje raziskovalec.

• Ubil sem ga na Aljaski. Položaj je bil izredno nevaren. Šlo je za to: on ali jaz.

• Dobro, da ste ga ustrelili, pripomni obiskovalec, sit gostiteljevega bahanja. • Kot preproga je medved vsekakor lepši.

• Uslužbenec v recepciji je kategoričen: prazne sobe v hotelu ni in ni.

• Prav, pritiska popotnik, pa če bi prišla zdajle v vaš hotel angleška kraljica, bi ji našli sobo ali ne?

• No... to bi se pa že našlo.

• Dajte mi torej to sobo za kraljico. Zagotavljam vam, da je nocoj ne bo.

• Veš, po čem lahko na morju že od daleč spoznaš škotsko ladjo?

• Nimam pojma. Kako?

• Noben galeb ne leti za njo...

• Davi sem brala v časopisu, da zahteva organizem tri kile soli na leto.

• pripoveduje žena možu pri kosilu.

• Mož poskusi juho in zamrmra:

• Že, že, ampak ne naenkrat.

• V New Yorku je izbruhnil v neki trgovini požar ravno tistega dne, ko je lastnik podpisal pogodbo z zavarovalnico. Zgorela je do kraja.

• V zavarovalnici so bili prepričani, da je bil ogenj podtahenjen, a ker ni bilo dokazov, so se hoteli oddolžiti vsaj s takimle pismom lastniku:

• Spoštovani gospod, danes dopoldne ob desetih ste podpisali z našo družbo zavarovalno pogodbo. Požar je izbruhnil šele ob treh popoldne. Ali bi nam hoteli pojasniti to zamudo?

• Kako pa vendar razločujete dvojčka, ko sta si tako podobna?

• O, čisto enostavno! Eden je Tine, drugi pa Tone!

Smeh stoletij

Nemški "železni kancler" Bismarck ni rad videl, da so ga nadlegovali z vprašanji. Zadiral se je celo na zdravnika, ki ga je vprašal o njegovem zdravju. Nekega dne se je zdravnik doktor Schwenninger tega naveličal in kanclerju svetoval:

„Rad sem vam na uslugo, toda če ne želite da bi vas vpraševal, kakor mora vpraševati zdravnik, tedaj vam priporočam, da pokličete živnozdravnika. On se namreč ukvarja s pacienti, ki nimajo daru govora.“

Državnik, ki je na očitek, da Nemci obstreljujejo tudi bolnišnice, dejal, da nasprotnik strelja celo na zdrave ljudi, je na francoski predlog o prekinitvi sovražnosti zaradi pokopa mrličev odgovoril v istem slogu:

„Mrtvi se počutijo prav tako dobro nad zemljo kakor pod njo.“

HARRY HARRISON:

Življenjsko zavarovanje

K mrs. Smith iz Teksasa je prišel mr. Sand, zavarovalni agent.

— Mrs. Smith, — je rekel mr. Sand, — življenje je igra naključja, nihče ne ve, kaj mu bo prinesel jutrišnji dan. Zato sem prišel k vam. Možu, ki stoji sredi poklicnega dela, grozi tisoč nevarnosti. Tudi vaš mož je izpostavljen nevarnostim vsakdanjega življenja. Zato je treba modro misliti na bodočnost. Razumna žena sklene življenjsko zavarovanje. Kako lahko dandanes izgubimo življenje! Seveda večina na mož noče slišati o kakšnem zavarovanju. Nihče noče priznati, da bi se nekoč lahko tudi njemu kaj pripetilo. In zato se obračam na žene, ki razumneje gledajo v bodočnost. Vaš mož je sodni izterjevalec, kajne?

— Tako je, je rekla mrs. Smith.

— Vidite, — je začel mr. Sandu obraz, — kako nevaren poklic! Vaš mož ima prav gotovo sovražnike, kajne? Vsak sodni izterjevalec stoji z eno nogo v grobu, in kako lahko bi se kdo domislil, da napravi življenju vašega moža predčasen konec! Ponudijo mu na primer nedolžno škodljivo kavo, neopazno stresejo vanjo malo arzenika in konec je z njim!

— Mislite... ?!

— Seveda. In vi bi ostali zapuščeni in brez sredstev na svetu in nihče ne bi skrbel za ubogo vdovo! Kako koristno bi bilo za vas, če bi bilo življenje vašega moža zavarovano! Že za majhen mesečni prispevek dobite v primeru njegove smrti precejšen znesek.

Mrs. Smith je pomislila.

— Pravzaprav imate prav, — je rekla.

— Kajne? — je vzkliknil zavarovalni agent. — Vi ste pametna in uvidena žena, to sem takoj opazil. Dovolite, da takoj tukajle izpolnim prijavo?

Mrs. Smith je dovolila.

Čez četrť ure je bila zavarovalna pogodba sklenjena.

— Veseli me, — je izjavil zavarovalni agent s slavnostnim glasom, — da vam lahko v imenu naše zavarovalne družbe čestitam k tako ugodno sklenjeni pogodbi! Najpoznejše čez tri dni boste dobili po pošti polico in boste lahko mirno gledali bodočnosti v oči!

— Zelo lepo, — je rekla mrs. Smith iz Teksasa in ob slovesu zavarovalnemu agentu dostojansveno stisnila roko. — Samo eno vprašanje še: mi bo zavarovalnica hkrati s polico poslala tudi že kar arzenik?

SPORTNI VESTNIK

H O K E J N A L E D U

Sovjetska zveza spet prvak

V kolikor gre za naslov svetovnega prvaka, je letošnje svetovno prvenstvo na Dunaju gotovo minilo brez presenečenja: Sovjetska zveza je suvereno branila zlato srebro ter si ponovno osvojila zlato kolajno. Zmagala je v vseh sedmih tekmah ter si nabrala odlično razmerje v golih — 58 : 9, kar nedvomno dokazuje njeno

visoko raven, ob kateri je povsem upravičeno med prvenstvom večkrat izraženo mnenje, da tega moštva trenutno nihče ne more premagati. Tako sta šla pokala in naslova za svetovno in hkrati evropsko prvenstvo po vsej pravici v državo, ki ima trenutno najboljšo hokejsko ekipo na svetu.

Ne bi pa mogli trditi, da je prireditev tudi sicer potekala brez presenečenja. Začelo se je že prvi dan z nepričakovano zmago Amerike nad Švedsko (4 : 3), nato je poskrbela za nadaljnjo »senzacijo« Finska, ki je premagala Čehoslovaško (3 : 1), končno pa se je zadnji dan »izkazala« še Kanada, ko se je pustila od Švedske dobesedno povoziti (0 : 6). Zaradi teh presenetljivih izidov je prišlo v skupini A na vrhu lestvice do precejšnjih premikov: Švedska je zrinila Čehoslovaško z drugega na četrto mesto, medtem ko se je morala Kanada, ki je hotela za vsako ceno postati prvak, zadovoljiti s tretjim mestom in bronasto kolajno.

V skupini B je tekmovanje potekalo nekoliko bolj umirjeno. Poljska, ki je lani igrala še v skupini A, si je priborila prvo mesto pred Romunijo in Norveško, Jugoslavija je postala četrta, Avstrija pa je z uspehom branila svoje 6. mesto in si je s tem priborila pravico, da lahko sodeluje na olimpijskih igrah. Prijetno je presenetila Italija, ki je kot novinec v tej skupini dosegla peto mesto. V skupini C pa je prepričljivo zmagala Japonska, ki je vse štiri tekme odločila v svojo korist.

Kakor smo poročali v zadnji številki, so prve tekme potekale ob razmeroma najhitem številu gledalcev. V zadnjih dneh tekmovanja se je to povsem spremenilo in je bila dvorana pri odločilnih srečanjih vedno razprodana — v veliki meri seveda po zaslugi obiskovalcev iz drugih držav. Skupno je bilo za letošnje svetovno prvenstvo prodanih 211.839 vstopnic, katerim je treba prišteti še 47.330 brezplačnih vstopnic, tako da je skupno število gledalcev znašalo 259.169.

Ponedeljek, 3. 4.: 6.20 Oddaja združenja industrialcev — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja oper — 14.05 Komorna glasba — 15.35 Glasbeni spomini — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Pogled v literarne revije — 19.30 Glasbeni mojster, komedija — 20.33 Johannes Brahms, mojster variacij.

Torek, 4. 4.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Oddaja zvezne gospodarke zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Športni zdravnik — 13.30 Pomembni orkestri — 14.25 Zborovska glasba dvajsetega stoletja — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 19.30 Pozna svet — 20.30 Dirigira Robert Stolz — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 5. 4.: 6.05 Oddaja združenja industrialcev — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Zdrženih narodih — 13.30 Za prijatelja oper — 14.30 Komorna glasba — 15.35 Na obisku pri Ernstu Robertu — 16.00 Otroška telovadba — 16.15 Otroci, pojemo za vas — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 16.30 Domači zdravnik — 19.30 Svetovni uspehi na lakočem traku — 20.00 Vseh deval.

Četrtek, 6. 4.: 6.05 Preden odidete — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Glasbeni feljton — 15.35 Lepa pesem — 16.00 Ženska oddaja — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Lirika Giuseppeja Ungarellija — 19.30 Magazin za mladino — 20.30 Vsaka stvar ima dve strani — 21.15 Kako dolgo bo človeštvo še dihalo.

Petek, 7. 4.: 6.05 Oddaja zvezne gospodarske zbornice — 6.20 Oddaja delavske zbornice — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Avstrijska snežna poročila — 13.30 Pomebni orkestri — 15.35 Še se spominjaš — 16.00 Otroška ura — 17.15 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.30 Življenje in dela rimskega pesnika Propertija — 19.30 Poročna reportaža — 21.00 Zabavni koncerti.

Slovenske oddaje

Sobota, 1. 4.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.00 Sonce sije, diši gre.

Nedelja, 2. 4.: 7.30 Duhovni nagovor — 5 pesmijo in glasbo pozdravimo in voščimo.

Ponedeljek, 3. 4.: 14.15 Poročila, objave, pregled sporeda — Zana in dam — 18.15 Daber večer našim malim poslušalcem.

Torek, 4. 4.: 14.15 Poročila, objave — Športni mozaik — Cerkev in svet.

Sreda, 5. 4.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 6. 4.: 14.15 Poročila, objave — S popevko okrog sveta.

Petek, 7. 4.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Iz ciganskih melodij — Slovenska ljudska univerza.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 212,4 m. UKV frekvenca 88,5 — 90,1 — 92,1 — 94,1 — 96,4 — 96,5 97,7 — 98,9 MHz.

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.30.

Dnevne oddaje: 5.15 Svetujemo vam — 5.30 Dokler ne kupite časopisa — 6.15 Napotki za domače turiste — 6.25 Informativna oddaja — 6.15 Danes za vas — 7.05 Telesna vzgoja — 7.45 Pregled sporeda — 7.50 Oddaja za ženo — 8.05 Glasbena matineja — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice.

Sobota, 1. 4.: 9.40 Iz otroškega sveta — 10.40 Novosti na knjižni polici — 11.15 Za vsakogar nekaj — 12.10 Pravkar prispela — 12.40 Talarska suita — 14.05 Koncert po željah poslušalcev — 15.30 Komorni zbor RTV Ljubljana — 17.35 Ritmi Latinske Amerike — 17.45 Ljubiteljem beat glasbe — 18.15 Ples od baroka do danes — 18.50 S knjižnega trga — 20.00 Plesni orkester RTV Ljubljana — 20.30 Konjček kapitana Barča — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 2. 4.: 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Slikanica o Ferdinandu, otroška radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnilo, tovariši — 10.45 Nedeljski mozaik lepih melodij — 12.05 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 14.00 Med slovenskimi skladatelji — 15.05 V svetu opernih melodij — 15.30 Humoreska tedna — 16.00 Športno popoldne — 18.00 Za vsakogar nekaj — 20.00 Polujoča glasbena skrinja — 21.00 Caradej in njegova harla.

Ponedeljek, 3. 4.: 8.55 Za mlade radovedneže — 9.45 Sončni žarek, otroška igra — 10.35 Sokol, podlistek — 11.15 Zabavni zvoki — 12.10 Slovenski pevci zabavnih melodij — 12.40 Češki pihalni orkestri — 14.35 Voščila — 15.30 Zborovske pesmi — 17.05 Operni koncert — 18.15

OGRAJE iz aluminija za vrt in okrog doma

Podjunska trgovska družba bratje Rutar & Co.

Dobria vas - Eberndorf
A 9141 tel. (0-42-36) 201

Izbramo popevke in glasbo za ples — 18.45 Družba in čas — 20.00 Simfonični koncert Orkestra Slovenske filharmonije.

Torek, 4. 4.: 9.25 Slovenske narodne pesmi — 10.15 Odlomki iz popularnih oper — 11.15 Kaleidoskop plesnih zvokov — 12.10 Ansambel Miška Hačvarja in Štirje kovači — 12.40 Pisan spored — 14.05 Pet minut za novo pesmico — 15.40 V torko nasvidenje — 17.05 Orkester RTV Ljubljana predstavlja — 18.15 Iz naših najlepših postaj — 18.50 Na mednarodnih križpotjih — 20.00 Mali koncert učiteljskega zbora Stane Zagar — 20.20 Mrlive duše, radijska igra.

Sreda, 5. 4.: 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.45 Kraljiček in medved, glasbena pravljica — 10.15 Nekaj dobre stare glasbe — 10.45 Človek in zdravje — 11.15 Z narodno pesmijo po Jugoslaviji — 12.10 Jugoslovanski pevci zabavnih melodij — 12.40 Don Pasquale — 14.35 Voščila — 15.30 Violinist Slavko Zimšek — 17.05 Mladina sebi in vam — 18.15 Iz naših studiov — 18.45 Naš razgovor — 20.00 Orlej in Evridika, opera.

Četrtek, 6. 4.: 9.25 Trije vojni molivi v zborovski glasbi — 9.40 Pet minut za novo pesmico — 10.15 Jugoslovanski pevci v znanih operah — 11.15 Sprehod z velikimi orkestri — 12.10 Domača zabavna glasba — 12.40 Ob zeleni ljubljanci — 14.15 Lirika za otroke — 15.30 Zvočni razgledi — 17.05 Turistična oddaja — 18.15 Pevski Parnas — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtek večer — 21.00 Večer umetniške besede.

Petek, 7. 4.: 8.55 Pionirski tednik — 10.15 V pamlad — 10.35 Zbirka znakov, podlistek — 11.15 Popevke na lakočem traku — 12.10 Bolgarski zabavni ansambli in orkestri — 12.40 Tuje pihalne godbe — 14.05 S popevkami po svetu — 14.35 Voščila — 15.40 Mladinska oddaja — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.15 Klasični zabavne glasbe — 18.50 Kulturni globus — 20.20 Tedenski zunanjepolitični pregled — 20.30 Slovenska zemlja v pesmi in besedi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

TELEVIZIJA

AVSTRIJA

Sobota, 1. 4.: 17.03 Za družino — 17.30 Družina Leitner — 18.05 Iz zgodovine avtomobilskega dirkalnega športa — 18.40 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Moj prijatelj Harvey, televizijska igra — 22.05 Tikam se s satanico, kriminalika.

Nedelja, 2. 4.: 17.03 Čudna ura — 17.10 Počitnice na otoku vran — 17.35 Svet mladine — 18.10 Ob obali so zrezki dragi — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Paša simfonija Ludwiga van Beethovna — 21.10 Amphitryon 38 — 22.45 Vprašanje Cerkve.

Ponedeljek, 3. 4.: 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Borba za zdravje — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Smrt okoli vogala — 21.15 Mestni pogovori.

Torek, 4. 4.: 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Razmišljanje se obrestuje — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Točka na točko — 21.15 Horizonti — 22.20 Mi ljudje.

Sreda, 5. 4.: 11.03 Črni akt — 17.03 Pavlihova pustolovščina — 17.45 Kaj lahko postanem — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Podobe iz Avstrije — 19.30 Čas v sliki — 20.15 In jutri se bom jokal — 22.25 Kaj menite o tem.

Četrtek, 6. 4.: 11.03 Mostovi do človeka — 12.00 Kaj lahko postanem — 18.35 Tečaj italijanščine — 19.00 Športni kaleidoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Izdajalec — 21.35 Prometni razgledi.

Petek, 7. 4.: 11.03 Smrt za vogalom — 12.00 Horizonti — 18.35 Pogled v deželo — 19.00 Trg koncem tedna — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Gremo na zrak — 20.50 Artileri — 22.05 Sedem dni časovnih dogajanj — 22.35 Jeklena mreža.

JUGOSLAVIJA

Sobota, 1. 4.: 18.00 Obzornik — 18.15 Vsako soboto — 18.30 Zaplešite z nami — 19.15 Človek in kultura — 20.00 Dnevnik — 20.30 Večer humorja in satire — 21.20 Serijski film.

Nedelja, 2. 4.: 9.35 Neznani kraji — 10.00 Kmetijska oddaja — 11.15 Glas pomladi — 16.10 Dokumenti in čas — 16.40 Narodna glasba — 17.10 Mladinska igra — 8.40 Šport — 20.00 Dnevnik — 20.50 Izbor popevke za pesem intervizije.

Ponedeljek, 3. 4.: 10.40 Ruščina — 17.20 Mali svet — 17.40 Risanke — 17.55 Obzornik — 18.20 O našem govorjenju — 18.45 Znanost in tehnika — 19.15 Tedenski športni pregled — 20.00 Dnevnik — 20.30 Drama — 21.30 Mali kamorni koncert — 21.45 Knjiga, gledališče, film.

Torek, 4. 4.: 18.30 Poet fotografije — 19.40 Obzornik — 20.20 Celovečerni film — 21.30 Dialogi o filmu.

Sreda, 5. 4.: 10.35 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.05 Na develi olok — 17.55 Obzornik — 18.15 Tisočkrat zakaj — 19.00 Reportaža — 20.00 Dnevnik — 20.37 Drama — 21.35 Jazz festival na Bledu.

Četrtek, 6. 4.: 11.00 Angleščina — 16.40 Glasbeni pouk — 17.10 Pajac — 17.25 Slike sveta — 18.15 Kaleidoskop — 18.35 Zabavno glasbeni zaslon — 19.00 Dežurna ulica — 20.00 Dnevnik — 20.30 Aktualni razgovori — 21.10 Koncert zagrebških solistov.

Petek, 7. 4.: 10.40 Angleščina — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 17.10 Razbojniki iz Kardemomme — 17.35 Obzornik — 18.15 Filmski pregled — 19.30 Operna scena — 20.00 Dnevnik — 20.37 Celovečerni film.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Korotkem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopolni naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Herausgeber, Verleger und Eigentümer: Zentralverband slowenischer Organisationen in Korotan; Chefredakteur: Rado Janežič, verantwortlicher Redakteur: Blaž Singer; Redaktion und Verwaltung: 9021 Klagenfurt, Gasometergasse 10, Telefon 56-24 — Druck: Drauf Verlags- u. Druckgesellschaft m. b. H. Klagenfurt - Ferlach. — Zuschriften an: 9021 Klagenfurt, Postfach 124.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 10.00, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00.

Dnevne oddaje: 5.55 Kmetijska oddaja — 6.05 Pregled sporeda — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjice — 11.00 Roman v nadaljevanjih — 12.45 Oddaja za podeželje — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Razglasi — 15.00 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 18.30 Odmev časa — 19.00 Šport in glasba — 20.10 Deželna poročila — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 1. 4.: 6.05 Oddaja zbornice kmetijskih delavcev — 8.05 Domači vrt — 8.45 Domača književnost — 14.15 Pozdrav nate — 15.30 Slep lev iz San Marco, roman — 16.15 Znanstveni pogovor o knjigah — 16.30 Aktualna reportaža — 17.00 Pisano sobotno popoldne — 18.20 Glasba za delopust — 19.30 Srečanje — 20.20 Orkestralni koncerti.

Nedelja, 2. 4.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.45 Dunajski zajtrk z glasbo — 10.30 Smeh, pripovedka — 11.00 Dopoldanski zabavni koncert — 12.45 Ogledalo mestnega gledališča — 13.00 Operni koncert — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.00 Nič kot veselje z glasbo — 19.00 nedeljski šport — 19.45 Govori korotški deželni glavar Hans Sima — 20.10 Kdo je storilec — 21.15 Vprašalna pola.

Ponedeljek, 3. 4.: 8.15 Coln pride po polnoči, roman — 8.45 Glasbeno življenje v svetu — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Korotški knjižni kotiček — 17.00 Srečanje v Salzburgu — 18.00 Ljudske pesmi iz Konga — 19.30 XY ve vse — 20.20 Brati in razumeti — 20.35 Pripovedujemo in prepevamo o deželi Drave — 21.15 Črv vasli.

Torek, 4. 4.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Tam zunaj v gozdu — 15.45 Korotška pesništvo — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Četr ure deželne vlade — 18.15 Korotška avto- in motorevija — 19.30 Hit zvezde sveta — 20.20 Če je treba, moja gospa, slušna igra — 21.30 Glasba pokrajine.

Sreda, 5. 4.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Radijski zbor — 15.45 Predstavljamo vam — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.15 Gledališče ljubiteljev v Celovcu — 19.30 Srečanje — 20.20 Velikonočne igre v Salzburgu.

Četrtek, 6. 4.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Zbori v gosteh v Celovcu — 17.00 Dunoj ima vedno sezono — 18.00 Kmetijska oddaja — 18.15 Kar pustite, pravljica — 19.30 XY ve vse — 20.20 Alpska lovska ura — 21.00 Iz korotškega glasbenega življenja.

Petek, 7. 4.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Smrt škorpiona, pripovedka — 17.00 V koncertni kavarni — 18.00 Naša umetnostna kritika — 18.15 Korotške pihalne godbe — 19.30 Dobro znano, znano dobro — 20.20 Pod očmi cenzure.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje: 6.40 Jutranja opazovanja — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Razglasi — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturna poročila — 17.50 Kaj slišimo danes zvečer — 22.10 Pogled v svet.

Sobota, 1. 4.: 6.20 Govori Fritz Schilling — 9.00 Dabrodošli v Astriji — 9.20 Gospodarstvo za vsakogar — 13.20 Odmev iz Avstrije — 14.00 Tehnični razgledi — 14.15 Iz hleva za konjčke — 15.30 Dvarakov ciklus — 17.10 Pihalna glasba iz Vorarlberga — 19.10 Iz parlamenta — 19.30 Ranjeni Sokrates — 20.15 Avstrijska hitparada.

Nedelja, 2. 4.: 8.15 Kaj je novega — 9.10 Tedensko ogledalo domačega tiska — 11.15 Velikonočne igre v Salzburgu — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Coln pride po polnoči, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 15.45 Kot bi bilo to nekaj od mene — 17.10 Opera scena — 18.00 Magazin znanosti — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Vesela vdava, opereta.

Ta teden vam priporočamo:

Iz zaloge starih knjig

- Lev N. Tolstoj: **VOJNA IN MIR**, veliki roman iz napoleonskih vojn, dve knjigi skupaj 1608 str., pl. 96 šil.
- Anton Ingolič: **STAVKA**, roman iz življenja industrijskih delavcev, 312 str., ppl. 21 šil.
- Irving Stone: **SLA PO ŽIVLJENJU**, življenjski roman nizozemskega slikarja Vincenta van Gogha, 440 str., polusnje 62 šil.
- Miško Kranjec: **NEKAJ BI VAM RAD POVEDAL**, satire in razmišljanja, 288 str., pl. 26 šil.
- Liam O'Flaherty: **NOČ PO IZDAJI**, roman o krivdi in odpustanju, 368 str., polusnje 47 šil.
- France Bevk: **MALI UPORNIK**, povest o mladem partizanskem kurirju, 100 str., ilustr., pl. 8 šil.
- Elena Marothy Šoltesova: **SVET HUMORJA IN SATIRE**, veseli utrinki iz dveh tisočletij, 448 str., ilustr., usnje 42 šil.
- Martin Andersen-Nexö: **MOJA OTROKA**, dvoje življenj od zibelke do groba, 240 str., ppl. 22 šil.
- Martin Andersen-Nexö: **OTROŠKA LETA**, pisateljevi spomini na mladost, 300 str., pl. 7 šil.
- Heinrich Mann: **NA JURJIŠ, NAPREJ, PARTIZANI!** zgodbe in povesti iz narodnoosvobodilne borbe, 96 str., ilustr., br. 3 šil.
- Karl Benno von Mechow: **PODLOŽNIK**, roman o pruskem malomeščanstvu, 392 str., polusnje 28 šil.
- Karl Benno von Mechow: **ZGODNJE POLETJE**, roman iz podeželskega življenja, 256 str., ppl. 24 šil.
- Karl Benno von Mechow: **HRVATSKI POVOJNI NOVELISTI**, zbirka novel sodobnih hrvatskih pisateljev, 256 str. ppl. 12 šil.

● Posamezne knjige lahko naročite tudi po pošti. ● Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga“, Celovec, Wulfengasse

Razen manjšega števila jabolčnih, hruševih in češpljevih dreves po normalni ceni oddaja po znižanih cenah orehe, češplje, slive, maravdeljne, ribeze, kosmulje in vinske trte

**DREVESNICA
POLZER
PRI ŠT. VIDU V PODJUNI**